

Cand.mag. på plejehjem

“Folk går jo bort. Det er præmissen. Og døden kommer pludselig tæt på ens hverdag. Det sætter en masse tanker i gang. Læs side 16-19.

Nyt liv til læreruddannelsen efterlyses

8

Google skal redde dansk kulturarv

12

Danske universiteter gambler med Kina-samarbejde

22

dm natur & kultur

35

DANMARKS PÆDAGOGISKE
UNIVERSITETSSKOLE
AARHUS UNIVERSITET

MASTERUDDANNELSER | EFTERÅR 2010

DPU'S MASTERUDDANNELSER

DPU holder åbent hus om
masteruddannelserne.

Tirsdag den 25. marts 2010

kl. 17-20 på DPU

Tuborgvej 164

2400 København NV

Kom og få vejledning, svar på
dine spørgsmål og kvalificer
dit valg af uddannelse.

Ansøgningsfrist 3. maj 2010

Læs mere om om åbent hus
og DPU's masteruddannelser
på www.dpu.dk/master

Uddannelserne er:

Masteruddannelsen i medborgerskab
Masteruddannelsen i evaluering af læring, undervisning og uddannelse
Masteruddannelsen i socialpædagogik
Masteruddannelsen i professionsudvikling
Masteruddannelsen i specialpædagogik
Masteruddannelsen i ledelse af uddannelsesinstitutioner
Masteruddannelsen i sundhedspædagogik
Masteruddannelsen i voksenuddannelse
Masteruddannelsen i læse- og skriveidaktik
Masteruddannelsen i vejledning
Masteruddannelsen i drama- og teaterpædagogik
Masteruddannelsen i dansk som andetsprog
International Master in Leadership and Innovation in Complex Systems
Masteruddannelsen i børnelitteratur
Masteruddannelsen som fleksibelt forløb

Pamperi og fråseri

En tur med toget i den forgangne uge gav mig et meget tydeligt indblik i det vrangbillede, fagforeningerne må slås med. Her overhørte jeg en animeret samtale om “forstenede fagforeninger”. Opfattelsen var, at nok havde fagforeninger haft en berettigelse i forrige århundrede, men at de nu var overflødige pamperorganisationer, som ikke længere havde noget at kæmpe for ud over egne fede honorarer og svulmende pensioner. Interessekonflikter mellem ledelser og ansatte hørte ifølge mine medpassagerer for tiden til.

Virkeligheden på mange arbejdspladser er desværre en ganske anden. Hårdt tilkæmpede rettigheder er under pres, og der skal stærke organisationer og veluddannede seje tillidsrepræsentanter til for at forsvare dem. Men det er ukendt i store dele af offentligheden. For fagforeningernes og tillidsrepræsentanternes seje arbejde og små og store succeser bliver ikke opfattet som rigtig godt stof af medierne.

Historier om pamperi og fråseri i fagbevægelsen kan derimod rydde avisernes for-

sider, og det aktuelle slagsmål om pensioner i millionklassen i LO-familien er stærkt belastende for hele fagbevægelsen. Uanset om der er tale om et isoleret LO-fænomen, vrangvrider det offentlighedens billede af den samlede fagbevægelses prioriteringer og ressourceforbrug.

Hvis det dårlige historier dominerer og tilskynder mange til at fravælge fagforeningsmedlemskabet, bliver det et problem for hele fagbevægelsen. Også for de akademiske organisationer, herunder DM, selv om vi fortsat har medlemsfremgang. For jo flere vi er, des større styrke og des bedre kan vi kæmpe både for den enkelte og for kollektivet. Og netop i denne tid, hvor ledigheden blandt akademikere er stærkt stigende, hvor masseafskedigelser rammer DM's

medlemmer på både private og offentlige arbejdspladser, og hvor nyuddannede får en urimelig svær vej ind på arbejdsmarkedet, er der hårdt brug for en rigtig fagforening.

Omtale af fagforeningens støtte til jobsøgende, til nyansatte, til fyrede og fyringstruede skal sikre et mere retvisende billede af fagforeningen end den beskrivelse, jeg måtte lægge øre til i toget. Og når det lykkes DM at forhindre urimelige og usaglige afskedigelser eller at afbøde de negative konsekvenser af en fyring, skal historien fortælles. Uden selvfedme og selvtilfredshed skal vi gøre opmærksom på, at DM netop har vundet en sag om kompensation

for uretmæssig fyring på grund af graviditet, for det er med til at give et andet og mere positivt billede af fagforeningerne end det, der lige nu dominerer medierne.

Tillidsrepræsentanter indtager en helt central plads i billedet af fagforeningen. Men positionen midt i minifeltet mellem ledelse og medarbejdere i krisituationer fordrer en særlig beskyttelse mod fyring, som desværre er blevet tilsidesat i flere tilfælde, blandt andet

på Københavns Universitet. En varslet fyring af en tillidsrepræsentantsuppleant på Københavns Universitet blev dog trukket tilbage, da DM kom på besøg i den forgangne uge. Et vigtigt resultat i en krisetid, hvor der er så hårdt brug for tillidsrepræsentanter, der uden at sætte egen stilling på spil kan tale kollegers sag, tage kampen op mod urimelige ansættelsesvilkår og vise, hvad en rigtig fagforening står for.

Ingrid Stage

Hovedbestyrelsen for Dansk Magisterforening

Ingrid Stage (formand)

Peter Grods Hansen (næstformand), DM Offentlig

Eva Jensen, DM Offentlig

Nanna Bruun, DM Privat

Frederik Dehlholm, DM Privat

Hans Beksgaard, DM Forskning & Videregående Uddannelse

Anders Hamming, DM Forskning & Videregående Uddannelse

Claus Valling Pedersen, DM Forskning & Videregående Uddannelse

Henrik Prebensen, DM Forskning & Videregående Uddannelse

Leif Søndergaard, DM Forskning & Videregående Uddannelse

Erik Alstrup, DM Forskning & Formidling

Niels K. Petersen, DM Forskning & Formidling

Ole Kentmark, DM Honorar- og timelønnede, deltidsansatte og arbejdsøgende

Kasper Ditlevsen, DM Studerende

Hans Richardt Schmidt-Nielsen, DM Studerende

Charlotte Palludan, Fagforeningslisten

Erik Nejrup, DM Pensionist

Man fængsler da professorer ...

Liu Xiaobo er professor i litteratur ved universitetet i Beijing. Eller rettere var. For i dag sidder han i fængsel og er derfor forhenværende professor i litteratur. Han skal sidde der i 12 år. Hans forbrydelse er, at han har kæmpet for demokrati i Kina.

Det er i det Kina, Danmark er ved at oprette et universitet eller et forskningscenter – en filial så at sige af de danske universiteter. Sino-Danish Centre hedder det. Centret skal huse 100 forskere, 75 ph.d.-studerende og 300 kandidatstuderende ligeligt fordelt mellem de to lande.

Det er ikke første gang, et udenlandsk universitet skal etablere sig i Kina. Tidligere har University of Nottingham gjort det samme. Det er bl.a. det, der har inspireret vores videnskabsminister og andre til at forsøge sig med en dansk universitetsfilial.

På Magisterbladet har vi spurgt os selv, hvordan de danske universitetstraditioner for forskningsfrihed, ytringsfrihed og åbenhed kan forenes med de kinesiske traditioner for ... ja, at fængsle fx Liu Xiaobo og ligesindede. Det er baggrunden for de artikler, du kan læse i dette nummer af Magisterbladet på siderne 5 og 22-25.

Ganske vist siger de danske universitetsrektorers formand, at "vi ikke går på kompromis med forsknings- og ytringsfriheden på centret". Det kan synes noget af en gratis holdning at have, al den stund netop kritiske forskningsemner er udeladt fra samarbejdet. Det er ikke holdningsfag som humaniora og samfundsvidenskab, der skal samforskes i, nej, det er de "hårde" emner, der er blevet foretrukket – ikke af kineserne selv, men af den danske forhandlingsdelegation. Det undrer fx Peter Harder, der er formand for forskningspolitisk udvalg under Videnskabernes Selskab: "Det er et besynderligt signal at sende. Det er gennem humanistiske og samfundsvidenskabelige problemstillinger, vi kunne få en bedre føling med, hvad der foregår i Kina".

Ian Gow, nu forhenværende rektor for Nottingham Universitys filial i Kina, siger, at "kineserne ønsker særligt at drage nytte af vores styrker inden for naturvidenskab og teknologi, og de vil absorbere vores talent og vores intellektuelle ejendomsret. Det vil være utroligt naivt at videregive vores forskning inden for disse områder".

Det kommende samarbejde mellem Danmark og Kina kommenteres således af formanden for universitetslærerne i DM: "Det er jo lidt ligesom loppen, der sidder på ryggen af elefanten og vil bestemme, hvor den skal gå hen".

Men det er jo i Kina, det sker. Også fængslingen af professor Liu Xiaobo.

FASTE RUBRIKKER

3 **LEDER** Pamperi og fråseri

11 **SIDEN SIDST**

14 **NYE BØGER**

20 **VERDEN PÅ FORMLER (3:11)** $e^{ix} = \cos(x) + i \cdot \sin(x)$

29 **SIDEN SIDST**

30 **DEBAT**

33 **LIGE UDKOMMET** Moders stemme, fars hammer

44 **NYT JOB** Fra postdoc til forskningsbibliotekar

45 **JOBSEKTIONEN** Ledige stillinger

54 **MEDDELELSER**

Magisterbladet:
Nimbusparken 16
2000 Frederiksberg
Telefon 38 15 66 00 (kl. 10-16)
Telefax 38 15 66 65
Internet: www.magisterbladet.dk
e-mail: magisterbladet@dm.dk

Al henvendelse vedr. abonnement og adresseændring: 38 15 66 00 tryk 5 eller bed om medlemsafdelingen. Abonnement på Magisterbladet koster 213,75 kr. per kvartal.

Redaktion:
Mogens Tanggaard
(ansvarshavende)
mt@dm.dk

Liv Kretzschmer
lk@dm.dk

Martin Ejlersten
me@dm.dk

Thomas Böttcher
tb@dm.dk

Pernille Siegmund
psi@dm.dk

Lisbeth Ammitzbøll
la@dm.dk

Sidse Rølle Jakobsen, sekretær
srj@dm.dk

Direkte telefon:
38 15 66 52

Annoncer:
DG Media a/s
Studivestvej 5-7
1455 København K
Tlf. 70 27 11 55
Fax 70 27 11 56

Design og tryk:
Datagraf
www.datagraf.dk

ARTIKLER

6 Medarbejdere har mistet tilliden til KU's ledelse	12 Google skal redde dansk kulturarv	16 Cand.mag. på plejehjem	26 Konference: Giv os universiteterne tilbage
7 Holdningsfag siet fra på dansk Kina-universitet	15 Kvinder igen ikke blandt Sanders eliteforskere	21 AC til ministermøde om langtidsledighed	35 DM Natur & Kultur
8 Nyt liv til læreruddannelsen efterlyses	15 DM-medlemmer berørt af sygehusbesparelser	22 Danske universiteter gambler med Kina-samarbejde	

Forside: Janne Kornum

Vignetter: Bob Katzenelson

Oplag: 30.500 eksemplarer

ISSN 0903-7349

Kontrolleret af

Kontrolleret oplag: 28.689
i perioden 1.7.2007-30.6.2008

Produktionsplan:

Nr. 04-2010	
Udkommer den	26. februar
Deadline debat	16. februar
Deadline annoncer	17. februar
Deadline kalender	17. februar

Nr. 05-2010	
Udkommer:	12. marts
Deadline debat:	2. marts
Deadline annoncer:	3. marts
Deadline kalender:	3. marts

Nr. 06-2010	
Udkommer:	26. marts
Deadline debat:	16. marts
Deadline annoncer:	17. marts
Deadline kalender:	17. marts

Medarbejdere har mistet tilliden til KU's ledelse

117 ansatte skal forlade Københavns Universitet enten frivilligt eller med en fyreseddel i hånden. Nu skal der samarbejdes om at styrke naturvidenskab, siger KU-rektoren. Men beskeden klinger hult, siger fællestillidsrepræsentanten, der mener, at de forudgående budgetbesparelser blev jaget igennem i modstrid med samarbejdsreglerne.

“Det væsentlige er nu at få vendt spiralen og få sat alle kræfter ind på at sige, hvilke initiativer der kan gøre naturvidenskabelige uddannelser mere attraktive i de næste generationers øjne”.

Det var beskeden fra rektor Ralf Hemmingsen til de studerende efter to dage med blokader og demonstrationer i kølvandet på afskedigelsen af 82 ansatte – heraf 62 VIP'er – især på naturvidenskabelige fag på Københavns Universitet. Andre 35 ansatte har sagt ja tak til frivillige fratrædelsesordninger.

Ifølge Ralf Hemmingsen, der fik vedtaget besparelserne på et dramatisk budgetmøde i KU's bestyrelse i december, lægger rektoratet nu op til tæt samarbejde og inddragelse af de berørte fag i en taskforce, der skal komme med forslag til forbedringer af uddannelserne.

Men fællestillidsrepræsentant for det videnskabelige personale på KU Leif Søndergaard kalder Ralf Hemmingsens udmelding til de studerende for et røgslør.

“Det ændrer jo ikke ved det faktum, at ansatte bliver fyret, specialer forsvinder, og at der til efteråret vil mangle undervisere”, siger Leif Søndergaard og henviser til, at hans eget institut, biologi, på bare to år har mistet over 40 procent af de fastansatte forskere og undervisere.

I modstrid med samarbejdsregler

Løftet om fremtidigt samarbejde og inddragelse af de studerende skal samtidig ses på baggrund af, at processen, der ledte op til fyringerne, har været ekstremt lukket, mener Leif Søndergaard.

Flere bestyrelsesmedlemmer har fortalt, at deres ønske om at gennemgå budgettet med henblik på at undersøge alternativer til fyringerne blev afvist. Ifølge eksternt medlem af bestyrelsen og tidligere Lundbeck-direktør Claus Bræstrup ville der ikke have været noget til hinder for at

undgå fyringerne. Adspurgt om, hvordan fyringerne kunne undgås, siger han:

“Så skal man ned i detaljerne i budgettet, og dem har jeg ikke adgang til. Men jeg ved bare, at det kan man i en sådan situation. Det er et spørgsmål

om, hvor meget man skal spare, og hvor stort budgettet er i alt”, siger han og henviser dermed til, at underskuddet, der ledte til fyringerne, udgjorde et relativt lille be-

løb, nemlig 70 mio. kr. i et samlet budget på over 7 mia. kr.

Også Leif Søndergaard hæfter sig ved, at detaljerne i budgettet har været ukendte.

“Det skete også nedad i systemet, hvor vi fik at vide, at vi ikke måtte få tallene. Vi fik tal for indtægter på fakultetsniveau, men ikke tal for udgifter, dem så jeg først, da det blev behandlet i samarbejdsudvalget, hvilket er fuldstændig i modstrid med samarbejdsreglerne. Og det samme skete på institutniveau. Der fik vi at vide, at man oppefra havde sagt, at de ikke måtte udlevere udgiftsbudgettallene til os. Så der har været en budgetproces, der har været fuldstændig uigennemskuelig og i modstrid med alle regler”, siger Leif Søndergaard, der advarer om, at en lignende behandling af medarbejderne i forbindelse med næste års budget vil føre til en inddragelse af samarbejdsnavnet.

96 lærere på Biologisk Institut har underskrevet en mistillidserklæring rettet mod KU's bestyrelse, hvori de kræver en redegørelse for nedskæringerne og en plan for instituttets fremtid. <<

“Der har været en budgetproces, der har været fuldstændig uigennemskuelig og i modstrid med alle regler”.

Leif Søndergaard, fællestillidsrepræsentant, KU

Studerende blokerer for adgangen til Biologisk Institut på Københavns Universitet. Efter to dage med protester kom rektor Ralf Hemmingsen med en indrømmelse til de studerende: De skal inddrages i et udredningsarbejde, der skal føre til bedre uddannelser på biologi, geografi og geologi.

Demonstranter i Hong Kong viser deres støtte til den kinesiske demokratiforkæmper og tidligere professor i litteratur ved Beijing University, Liu Xiaobo, den 12. januar. Han blev anden juledag ved en domstol i Beijing idømt 11 års fængsel for at "opfordre til omvæltning af staten".

Holdningsfag siet fra på dansk Kina-universitet

I al ubemærkethed er de danske universiteter ved at involvere sig i Kina i det, der er den største satsning, dansk forskning og uddannelse nogensinde har gjort i udlandet. Potentielt kritiske forskningsemner er udeladt fra samarbejdet – og det er ikke sket på kinesernes foranledning.

“Samfundsvidenskaberne og humaniora er rigt repræsenteret i flere af de fælles forskningsområder”.

Sådan lød forsikringen fra videnskabsminister Helge Sander (V) og rektorformand Jens Oddershede sidste år om de forskningsområder, der skal være repræsenteret ved det kommende dansk-kinesiske universitet i Beijing.

Forsikringen kom i kølvandet på en kritik fra en dansk forsker, der beskyldte universiteterne og videnskabsministeriet for at føje sig for officielle kinesiske interesser og gå på kompromis med den danske universitetsmodel ved at undlade at inddrage holdningsfag som samfundsvidenskab og humaniora, der potentielt kunne have en nyttig indvirkning på demokratiudviklingen i Kina.

Ifølge den aftale, der nu ligger klar til underskrivelse, ser det ud til, at den danske forsker fik ret. Forskningsfelterne tæller naturvidenskab og tekniske fag, mens humaniora er fraværende, og samfundsvidenskab fylder så lidt, at det af Kina-ekspert og lektor ved Aarhus Universitet Clemens Stubbe Østergaard omtales som et “alibi”.

“Noget er mere interessant end andet”

Jens Oddershede har tidligere tilkendegivet, at de danske universiteter må acceptere, “at der er noget, der er mere interessant for kineserne end andet”, men ifølge Magisterbladets oplysninger fra kilder tæt på processen er det hverken kineserne eller videnskabsminister Helge Sander (V), men tværtimod de danske universiteter selv, der har fået deres ønsker gennemført.

Den danske forhandlingsdelegation har således foretrukket “hårde” emner som fx biotek, hvor kineserne står stærkt, mens “bløde” discipliner, hvor kineserne har mest at hente, er blevet fravalgt. Dermed har de danske universiteter – måske – forspildt en oplagt mulighed for at påvirke kineserne i en positiv retning på områder, hvor dansk forskning står stærkt. Og det undrer formanden for forskningspolitisk udvalg i Videnskabernes Selskab, professor Peter Harder.

“Det er da et besynderligt signal, man sender. Et af de steder, hvor man kunne have en forhåbning om, at humanistiske og samfundsvidenskabelige problemstillinger kunne være nyttige, det er jo i for-

bindelse med at få bedre føling med, hvad der foregår i Kina”, siger Peter Harder og opfordrer universiteterne til at overveje, hvad deres rolle egentlig er i samarbejdet.

Ifølge Jens Oddershede har de danske universiteter også andet end kommercielle forskningsinteresser i samarbejdet: “Det er vigtigt at forstå, at det her er den første fase, og vi har idéer til andre ting, der skal med”.

Ifølge Clemens Stubbe Østergaard er omverdenens mulighed for at påvirke Kina via sanktioner “passé”. Derfor er diskussionen om, hvorvidt de danske universiteter overhovedet skal være i Kina, også irrelevant, mener han. Tværtimod er forskningssamarbejde måske en af de få muligheder, vi har, for at påvirke kineserne, og her er det ikke kun humaniora og samfundsvidenskab, der tæller.

“Ved hjælp af det gode eksempel kan vi jo godt score nogle værdipoint i retning af at vise, at her er en god tradition for at drive forskning”. <<

Læs også artiklen “Danske universiteter gambler med Kina-samarbejde” på siderne 22-25.

Nyt liv til læreruddannelsen efterlyses

I dag er viden hvermandseje, og derfor er læreruddannelserne i krise. Lærergerningen skal redefineres, og det er op til professionshøjskolerne selv at gå i aktion, lød det fra podiet, da VIA UC i Skive inviterede til konference om respekt for lærerjobbet.

Læreruddannelsen i Skårup lukker, og i Skive og Nr. Nissum breder de sorte skyer sig også. Her er der kastet et forslag på bordet om at lukke de to uddannelsessteder for at flytte dem til Holstebro. For unge i dag gider ikke være skolelærere. Faget står i den værste krise nogensinde, og respekten for lærergerningen er svær at få øje på, mener de forskellige aktører omkring skolen.

Og det er rigtigt, men til gengæld ikke spor overraskende, at læreruddannelsen er blegnet i folkeopfattelsen. Det fastslog blandt andre fremtidsforsker Jesper Bo Jensen fra Fremforsk, da han tog 170 tilhørere i auditoriet på Læreruddannelsen i Skive med på en historisk færd fra Danmark på amagerhyldens tid til nu- og fremtidens generation Y, generation Digital Natives og generation WiFi.

“Læreruddannelsen har oplevet et vedvarende statusfald gennem årene. Hvor læreren tidligere var en vigtig figur, fordi læreren var den person, der havde patent på viden, så er det anderledes i dag. Nu er forældre selv veluddannede. I en klasse med 22 børn og dermed 44 forældre, er 27 af forældrene universitetsuddannede, fem er ph.d. og tre professorer. Det er altså

svært for en lærer at konkurrere på viden der. Vi skal have respekten tilbage til lærerne, men det skal være en ny form for respekt”, fastslår han.

Den nye respekt er det kun professionshøjskolerne og dermed lektorerne på uddannelserne, der kan få skabt, mener Jesper Bo Jensen. Ifølge ham bliver opgaven at få relanceret læreren som lærer – ikke i kraft af den fagfaglige viden, som de studerende opnår gennem den fire år lange uddannelse, men i kraft af de undervisningskompetencer, som er grundlaget for hele lærergerningen.

“Vi er på vej ind i en tid med en ny moralisme, hvor vi vil fokusere enormt på at gøre det rigtige og gøre det gode. Værdier som samvær, hjælpsomhed og overskud kommer i centrum, og nye fokusområder bliver natur, sundhed og sikkerhed. Og her har læreren en enorm berettigelse.

Kombineres den profil med en stærk faglighed på selve det at kunne undervise, vil vi opleve, at respekten vender tilbage”, fastslog han.

Forsimpler fremstilling

At professionshøjskolerne skal profilere

sig på at uddanne specialister i læring, er undervisningsminister Bertel Haarder (V) helt enig i. Men der skal også udvikles nye måder at blive lærer på, fremførte han, da

han efter fremtidsforskeren indtog talerstolen.

“Visse steder i landet er der en lav uddannelsesfrekvens, og hvorfor ikke gøre læreruddannelsen attraktiv for dem, der er sidst i 20'erne, i 30'erne og måske endnu ældre. For dem kan det være en idé at give mulighed for jobuddannelse, altså at kombinere arbejde og uddannelse, ligesom vi også skal åbne mulighed for mere netuddannelse. Lad os være præget af fantasi og nytænkning. Hvis I vil gå nye veje på uddannelsesstederne, så søg og bed om lov til det. I risikerer, at der bliver sagt ja”, lød det opfordrende fra ministeren til den lyttende forsamling.

Nytænkning vil lektor og cand.theol. Birgit Madsen fra VIA UC i Skive gerne være med til. Som underviser på læreruddannelsen har hun gennem flere år været både offer for og vidne til lærergerningens statusfald, og hun hilser derfor alverdens nye tiltag velkommen. Men situationen er ikke så nem, som ministeren får den til at lyde, mener hun:

“Jeg kan sagtens se, at mange af de tiltag, der kommer fra både ministeriet og andre uddannelsesinstitutioner, sagtens kan fungere i Århus og København, men det kan bare ikke sammenlignes med et udkantsområde som vores. Faktum er, at de unge mennesker her har et andet mønster end unge i storbyerne. Her etablerer de sig tidligere, og de siger selv, at hvis uddannelsen ikke lå tæt på, hvor de bor, ville de aldrig være gået i gang. Derfor er det fint nok, at vi skal være nytænkende og åbne over for anderledes måder at skrue vores uddannelse sammen på, men det hjælper jo ingenting, hvis de eksempelvis flytter vores skole til Holstebro. Jeg

“Det er ikke nogen overraskelse, at lærerne har mistet respekt. Forældre i dag er ofte bedre uddannede end lærerne, og alene det sætter gang i et statusfald”.

Jesper Bo Jensen, fremtidsforsker

“Hvis I vil gå nye veje på uddannelsesstederne, så søg og bed om lov til det. I risikerer, at der bliver sagt ja”, lød det opfordrende fra undervisningsminister Bertel Haarder (V) til den lyttende forsamling.

kan godt køre til Holstebro for at arbejde, men hvis de studerende ikke følger med, løser vi jo ikke problemet med fremtidens lærermangel”, siger hun.

Didaktisk styrketræning

At lærergenerningen har brug for en ny profil, er Birgit Madsen dog ikke uenig i:

“Vi er ikke tydelige nok i forhold til at få slået fast, at det, den gode lærer kan, er at lære fra sig. Didaktik er i sig selv en faglighed, og den har de veluddannede forældre jo ikke. Kan vi få givet vores studerende den selvforståelse, vil det formentlig hjælpe på jobbets omdømme”, mener hun.

Hendes kollega, Henrik L. Nielsen, lektor og cand.pæd. i biologi og pædagogik, er på bølgelængde med fremtidsforskeren:

“Jeg tror, vi må besinde os på, at det, der er vores kerneydelse, er, at vi er eksperter i undervisning. Vi skal stadig fokusere på viden, men viden i dag er ikke beholdt læreren. Alle har i dag adgang til viden, og det har vi ikke været opmærksomme på rundt omkring på seminarierne”, siger han.

Henrik L. Nielsen mener, at den megen snak om faglighed er både god og dårlig. God, fordi det naturligvis altid er vigtigt at være opdateret på den nyeste viden inden for sit felt, men dårlig, fordi det implicit ligger i diskursen, at det er det fagfaglige og ikke det didaktiske, der skal

styrkes. Og heri ligger måske en af de vigtigste årsager til den manglende lyst til at blive lærer.

“Der bliver fra alle sider talt om, at lærernes faglighed skal styrkes, men vi har fuldstændig glemt, at undervisning også handler om at få etableret et socialt rum. Og det rum skal være til stede, før læring overhovedet kan finde sted. Gennem mange år har vi haft en meget snæver tilgang til det didaktiske, og det, mener jeg, er en fejl”, siger han.

Henrik L. Nielsen mener, at den største udfordring og opgave i årene fremover

bliver at få uddannet nogle didaktiske muskelbundter, der forstår at skabe rum for netop læring.

“For os har det været en proces at nå frem til, at vi er og skal være eksperter i undervisning. Vi har ikke været tydelige i vores signaler til omverdenen, og det har smittet af på lysten til at blive lærer. Fremover skal vi sikre, at vi kan tilbyde noget ordentligt didaktisk styrketræning, samtidig med at vi selvfølgelig skal være dygtige rent fagfagligt. Får vi fokus på vores kvaliteter på den måde, tror jeg på, at vi kan få skabt en fornyet respekt for vores arbejde”. <<

“Der bliver brug for didaktiske muskelbundter i fremtiden, hvis respekten for lærerjobbet skal tilbage”.

Henrik L. Nielsen, lektor på VIA UC i Skive

Danmarks Tekniske Universitet

Overvejer du en ph.d.?

DTU annoncerer året rundt ph.d.-stipendier inden for blandt andet miljø, matematik, fysik, informatik, kemi, bioteknik, kemiteknik, elektronik, kommunikation, rumforskning, konstruktion, produktion, byggeri, transport og life science.

For tiden har vi bl.a. følgende ledige ph.d.-stipendier:

DTU Kemi:

PhD position in Centre for Catalysis and Sustainable Chemistry

Ansøgningsfrist: 15. februar

DTU Informatik:

PhD Scholarships on Models and Logics for Verification and Analysis

Ansøgningsfrist: 1. marts

Hold øje med vores hjemmeside

www.dtu.dk

- måske er der et ph.d.-studium, som interesserer dig.

DTU Nanotech:

PhD Fellowship in Multiphoton Photopolymerization

Ansøgningsfrist: 15. februar

DTU Miljø:

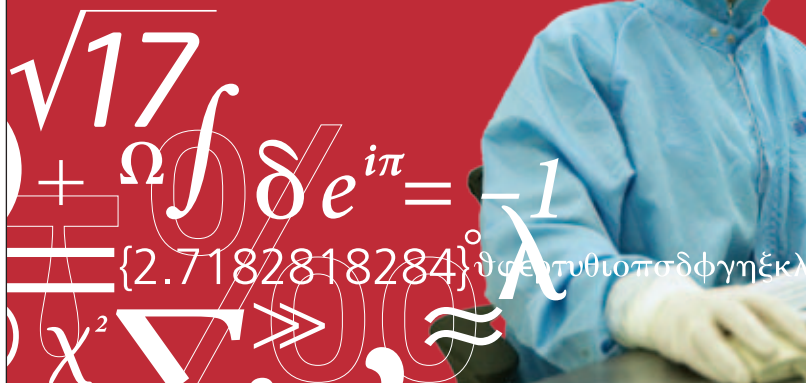
Environmental Assessment of CO₂ Contamination in Shallow Aquifers

Ansøgningsfrist: 8. marts

DTU Fysik:

Optical quantum information processing: Generating the Optical Cat state

Ansøgningsfrist: 26. februar

Vi elsker og hader vores job

Videnarbejde er fyldt med dilemmaer og modsatrettede krav. Du kender dem sikkert selv: Høj faglig standard kombineret med meget korte tidsfrister. Nye og ukendte typer opgaver kombineret med nulfejlskultur på arbejdspladsen. Men fortvivl ikke. Du er helt normal, hvis du oplever jobbet som lige dele velsignelse og forbandelse.

Et nyt forskningsprojekt viser, at mange videnarbejdere oplever deres job som kilde til glæde og begejstring og stolthed – og til belastning, frustration og desperation. Derfor mener forskerne bag projektet, at begrebet "arbejdsrelateret stress" er for simpelt og bør afskaffes. Læs mere om projektet, der også har righoldig empiri, på www.videnogstress.dk.

KOLLEGER KAN GIVE HOVEDPINE

Hovedpine og irriterede luftveje i milde tilfælde. Svimmelhed og ekstrem udmattelse i svære tilfælde. Mere end hver fjerde dansker er generet af dufte og kemikalier. For en ud af 200 danskere er plagen så voldsom, at de oplever problemer på deres arbejde og i deres sociale liv. Det viser ny forskning fra Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed.

Symptomerne kan opstå, når man trækker vejret i rum med selv små mængder dufte og kemiske stoffer. Duftene kan komme fra rengøringsmidler, udstødningssgas, friske tryksager og utallige andre kilder. Også kollegers parfumerede hårshampoo og deodorant kan give problemer. Om kollegaens ramme gamle svedlugt er bedre, kan diskuteres. Det afholder forskeren bag ph.d.-projektet sig dog klogelig fra at tage stilling til.

“Det er næppe hensigtsmæssigt at demokratisere selve forskningen, lige så lidt som det vil være at demokratisere kokekunsten eller murerhåndværket. Men der er ikke nødvendigvis noget galt i at give befolkningen mere indflydelse på de overordnede prioriteringer”.

Søren Harnow Klausen, professor, SDU, i videnskab.dk

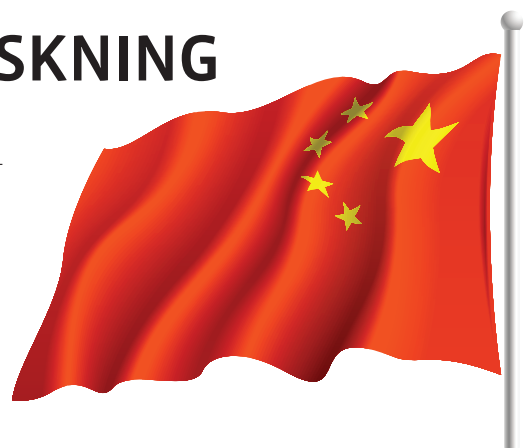
FN-ÅR FOR BIODIVERSITET

30 procent af alle kendte arter vil blive truet af udryddelse i dette århundrede. To ud af tre økosystemer er allerede nu tæt på at være ødelagt. Det er en del af baggrunden for, at FN har udråbt 2010 til biodiversitetens år. Formålet er at stoppe tabet af biodiversitet og bevare grundlaget for liv på Jorden. Danske vinkler på FN-året kan blandt andet fås hos Danish Biodiversity Information Facility på www.danbif.dk.

KINA ER NUMMER TO I FORSKNING

USA fører fortsat feltet af forskende nationer, men den amerikanske dominans bliver nu udfordret af kvikke kinesere. Kina er i dag den nation i verden, hvis forskning vokser hurtigst, hvis man måler på antallet af publicerede artikler i anerkendte videnskabelige tidsskrifter. Det viser en opgørelse foretaget af Thomson Reuters og offentliggjort i Financial Times. Hvis amerikanske og kinesiske forskere hver især fortsætter med at producere forskningsresultater i samme tempo som nu, vil Kina overhale USA i 2020.

Google skal redde dansk kulturarv

Danske politikere vil ikke betale det, det koster at digitalisere vores kulturarv. Derfor forhandler direktør for Det Kongelige Bibliotek Erland Kolding Nielsen med Google om skanning af 1,6 millioner danske bøger.

Hvad danske politikere ikke vil, skal internetgiganten Google nu i stedet for gøre. I hvert fald hvis det står til direktør på Det Kongelige Bibliotek Erland Kolding Nielsen. Han forhandler nu direkte med Google om at lade den amerikanske søgetjeneste digitalisere hele den danske kulturarv til Google Books.

Biblioteket har ikke selv pengene til at bevare den danske kulturarv i digital form, og den risikerer derfor ifølge Erland Kolding Nielsen på sigt at drukne i engelsk materiale. Han forklarer, at Kulturministeriets politik fra sidste år ikke er blevet fulgt op af tilstrækkelige bevillinger.

“Alle har haft forventninger til, at scenariet i ministeriets betænkning skulle følges op af en rimelig sum penge til digitalisering, ud over hvad de enkelte institutioner selv har råd til. Men der er ikke kommet andet end en latterlig lille sum”, siger Erland Kolding Nielsen.

Det vil antageligt koste i omegnen af en halv milliard danske kroner at bevare dansk litteratur alene frem til år 1800 hundredes digitalt. Men bag en bred politisk aftale i Folketinget er der kun afsat syv millioner kroner om året fra 2010-2012 til digitalisering af dansk kulturarv.

at der i sidste ende kan være usikkerhed forbundet med den løsning. For hvem ved, hvad internetgiganten kan gøre ved brugertilgængeligheden i fremtiden.

“Der kan være store problemer forbundet med denne løsning. Det er jeg helt enig i. Men når det kommer til en digitalisering af den moderne danske litteratur efter år 1800, er der i dag ikke noget alternativ til Google”, siger Erland Kolding Nielsen.

Digitalisering er i gang

Flere danske forlag har allerede selv taget initiativet til at digitalisere bøger. Blandt andet er Aarhus Universitetsforlag sammen med Aarhus Universitet i fuld gang med et pilotprojekt, hvor alle bøger i et samarbejde med en it-entreprenør bliver scannet til Statsbiblioteket i Århus og Det Kongelige Bibliotek. Men det vil ikke blive muligt at læse bøgerne.

“Vi har som forlag i dag ikke retten til at scanne forfatteres ældre

materiale og gøre det digitalt tilgængeligt. Da forfatterne for 10 eller 20 år siden underskrev en kontrakt med os, var der ingen, som havde tænkt på denne mulighed. Men på sigt kunne det være interessant, at vi fik mulighed for at købe adgang til det scannede materiale og stille det til læsernes rådighed”, siger Carsten Fenger-Grøndahl.

Han forstår godt, hvorfor Det Kongelige Bibliotek har taget initiativ til en aftale med Google. Men han ser også visse farer:

“At bevare den danske kulturarv burde være et offentligt projekt. Hvis man overleverer markedet til en privat spiller, har det uafklarede perspektiver. Det giver en

potentiel risiko for økonomisk tab og for at miste kontrollen over materialet, men der er også en mulighed for at udbrede viden effektivt”.

Danske præmisser

Hos brancheorganisationen Copydan Tekst og Node vil man først tage endelig stilling, når en mulig aftale mellem Google og Det Kongelige Bibliotek er blevet vendt med foreninger i baglandet.

“Så længe der er tale om, at Google eventuelt vil digitalisere materiale ældre end 70 år, så er det uden for vores område, da det ikke er ophavsretsligt beskyttet materiale. I det tilfælde må det være en sag mellem Det Kongelige Biblio-

tek og Google. Men Google kan ikke bare gøre nyere materiale frit tilgængeligt uden at have en aftale med rettighedshaverne”, siger kommunikationskonsulent Michala Hauge Kofoed.

Der bliver heller ingen aftale, hvis Google ikke spiller efter danske præmisser og

overholder ophavsretsloven, pointerer Erland Kolding Nielsen.

“Hvis Google ikke accepterer vores udspil, tror jeg ikke, at der bliver nogen aftale. Det Kongelige Bibliotek vil ikke krænke den danske ophavsretsbestemelse og rettighedshaverne”, siger Erland Kolding Nielsen. <<

“Hvis man overleverer markedet til en privat spiller, har det uafklarede perspektiver”.

Carsten Fenger-Grøndahl,
souschef, Aarhus Universitetsforlag

Usikker fremtid

Google har i et samarbejde med indtil videre 40 nationalbiblioteker fra hele verden allerede skannet mere end 10 millioner bøger til Google Books. Hos Det Kongelige Bibliotek kan Google få ekstra 1,6 millioner bøger, men Erland Kolding Nielsen medgiver,

Google har de penge, Det Kongelige Bibliotek ikke kan skaffe hos de danske politikere. Det vil koste cirka ½ mia. kr. at digitalisere dansk litteratur frem til år 2000. “De danske politikere har kun givet en latterlig lille sum”, siger bibliotekets direktør, Erland Kolding Nielsen.

Google-chef: Vi respekterer ophavsretsloven

Der er bekymringer over, at forfattere og forlag vil komme i klemme, hvis netgiganten Google skal sponsorere en digitalisering af den danske kulturarv. Magisterbladet har konfronteret chefen for Google Books, Santiago de la Mora, med bekymringerne.

Danmark er et lille land, og få mennesker i verden taler dansk. Hvorfor er danske bøger interessante for en amerikansk, verdensomspændende virksomhed som Google?

“At digitalisere skandinaviske bøger er måske ikke interessant for 90 procent af brugerne på Google Books, men vi vil have et forskelligartet internet med så mange sprog og så meget information som muligt repræsenteret. De sidste 10 procent af brugerne er lige så vigtige. Internettet gør det muligt at være både global og meget lokal på samme tid. På den måde kan danskere komme ud til alle andre danskere, lige meget hvor i verden du og de befinder sig. Det er filosofien for Google at give brugerne så mange valgmuligheder som muligt. Det er godt for alle”.

Danske bøger og tidsskrifter efter 1940 er beskyttet af ophavsretsloven. Overvejer Google en aftale med Det Kongelige Bibliotek i Danmark om at digitalisere dette beskyttede skriftlige materiale?

“Det er vigtigt at understrege, at Google respekterer ophavsretsloven, hvor end vi er repræsenteret. Ophavsretslovene på de enkelte markeder i de enkelte lande er meget forskellige. Men vi respekterer de lokale love, så i Europa arbejder vi med bøger i *public domain* (materiale, som er fri for ophavsret, red.)”.

Men vil det så være muligt for Google at digitalisere bøger fra Danmark efter 1940, for det vil efter dansk ophavsretslov betyde, at forfattere og forlag skal have royalties?

“Ud fra vores synspunkt skal denne lov konfirmeres. Ophavsretsloven er ikke bare et spørgsmål om et simpelt ja eller nej. Der er undtagelser ved forskellige slags regler. Men lad mig endnu en gang understrege, at Google respekterer ophavsretsloven lokalt, hvor end vi arbejder”.

Hvornår tror du, at forhandlingerne mellem Google Books og Det Kongelige Bibliotek vil føre til et resultat?

“Det er svært at sige noget konkret om. Men vi er meget interesseret i at gøre Google Books så relevant som muligt for hele den skandinaviske region. Vi kan så kun håbe, at Google Books bliver så tilfredsstillende som muligt for de lokale brugere”. <<

“Der er grund til at tro, at vi igen står over for en trussel, der får det bedste frem i os. Men det er også på høje tid”.

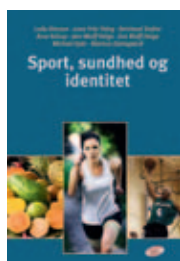
K L I M A

De grønne helte

*Per Meilstrup og Erik Rasmussen
Lindhardt og Ringhoff, 2009, 224 sider,
349,95 kr.*

Den globale opvarmning er menneskeskabt, og det samme er de løsninger, der skal kontrollere den. Bogen går bagom det politiske spil og indforståede klimasprog og portrætterer 20 pionerer fra hele verden, der arbejder for at reducere vores CO2-udslip.

I D R Æ T

Sport, sundhed og identitet

Laila Ottesen, Lone Friis Thing, Reinhard Stelter, Arne Astrup, Jørn Wulff Helge, Eva Wulff Helge, Michael Kjær og Rasmus Damsgaard

*Bogforlaget Frydenlund, 2009,
107 sider, 149 kr.*

Antologi om både forsiderne og bagsiderne af den sportslige medalje – fra glæden og fordelene ved at være fysisk aktiv og spise sundt til sportsskader, spiseforstyrrelser og doping. Bogen kommer rundt om alle disse aspekter, og den er oplagt til brug i idrætsundervisning.

H I S T O R I E

Keramik & Tegl, Knabstrup – en fabrik med liv og ler

Lene Floris og Peter Korsgaard (red.)

*Holbæk Museum og Lokalbistorisk Forening for Jernløse, 2009,
304 sider, 295 kr. Bestilling ved
benvendelse til Holbæk Museum.*

Knabstrup Teglværk og Lervarefabrik eksisterede i 1897-1988. Bogen omhandler forudsætningerne for fabrikens udvikling: leret og den lokale arbejdskraft.

1915: Danske vidner til det armenske folkemord

*Helle Schøler Kjær
Forlaget Vandkunsten, 2009,
228 sider, 229 kr.*

Den danske diplomat Carl Ellis Wandel og den danske missionær Marie Jacobsen og børnehjemslederen Karen Jeppe blev vidner til det tyrkiske folkemord på armenierne i 1915. I bogen lader forfatteren de tre fortælle om de grusomheder, der skulle komme til at trække spor gennem hele det tyvende århundrede.

K U L T U R H I S T O R I E

Den Gamle Bys årbog 2009

*Elsebeth Aasted Schantz og Thomas Bloch Ravn (red.)
Den Gamle By, 2009, 128 sider,
150 kr.*

Den Gamle By kunne i 2009 fejre sit 100-års jubilæum, og det har i høj grad sat sit præg på museets årbog. I tre forskellige artikler fortæller Thomas Bloch Ravn om de mange forskellige festligheder og udstillinger, der har fundet sted i løbet af året. Årbogen udsendes gratis til Den gamle Bys Venner.

L I T T E R A T U R

Kognitiv poetik

*Line Brandt og Frank Kjørup (red.)
Aarhus Universitetsforlag, 2009,
236 sider, 198 kr.*

Den kognitive poetik beskriver fx metaforens kobling af billed- og begrebsdannelse, sammenhængen mellem kort-tidshukommelse og rim – og litteraturens deformation af, hvordan vi grundlæggende opfatter verden og sproget. I denne bog præsenteres en række væsentlige bidrag til den kognitive poetik. Bogen er udgivet i serien “Moderne litteraturteori”.

O P S L A G S B O G

Hvem Hvad Hvor 2010

*Hasse Hilstrøm
Politikens Forlag, 2009, 560 sider,
300 kr.*

Bogen er udkommet siden 1933, dvs. dette er den 77. årgang af den populære og efterhånden klassiske årbog. I vores stadig mere flimrende verden af oplysninger giver bogen overblik og overskuelig mulighed for at fordybe sig i årets begivenheder og sætter dem i

såvel historisk som aktuelt og fremadrettet perspektiv.

A R K Æ O L O G I

Illerup Ådal, bind 11 og 12

*Marcin Biborski og Jørgen Ilkjær
Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter i kommission hos Aarhus
Universitetsforlag, 2009, bbv.
412 og 414 sider, 700 kr.*

Bogen præsenterer ikke alene en af verdens største samlinger af romerske svær, nemlig dem fra Illerup Ådal, men også af sværdene fra andre mosefund og fra grave i hele Europa.

P Æ D A G O G I K

Retorikkens aktualitet

*Hanne Roer og Marie Lund Klugejff (red.)
Hans Reitzels Forlag, 2009, 368
sider, 378 kr.*

En ny grundbog, skrevet af yngre, nordiske retorikforskere. Bogen giver en oversigt over moderne retorisk teori og metode og bringer eksempler på genre- og publikumsanalyse, samtale- og argumentationsanalyse, komparativ retorik, billedretorik og politisk retorik. Udgaven er gennemrevideret og opdateret med den nyeste viden på området.

Kvinder igen ikke blandt Sanders eliteforskere

Siden 2006 har videnskabsminister Helge Sander hvert år i januar måned belønnet yngre forskere under 45 år med en fornem hæderspris, EliteForsk-prisen.

Sidste år slap to kvinder igennem Sanders nåleøje, en af dem historiker og teksttilforsker – og DM-medlem – Marie-Louise Bech Nosch. Ligesom fire andre fremtrædende forskere modtog hun 1,1 million kroner samt masser af hædrende omtale, da kronprinsesse Mary overrakte EliteForsk-diplomerne på Glyptoteket i København.

Ellers er det indtil videre kun mænd, der har været på podiet for at få en EliteForsk-pris. Således også i år, hvor modtagerne er professor Lars Arge, Datalogisk Institut ved Aarhus Universitet, Adrian Favell, historierprofessor, også i Århus, Kurt Vesterager Gothelf fra Kemisk Institut samme sted, Carsten Rahbek, professor ved Biologisk Institut på Københavns Universitet og endelig Francesco Sannino, professor i partikelfysik ved Syddansk Universitet.

Dermed er samlet set 19 mænd og to kvinder blevet hædret med prisen siden indstiftelsen i 2006.

Også når det gælder tildelingen af videnskabsministerens EliteForsk-rejsestipendier, halter kvinderne bagefter. Her får ni mænd og syv kvinder, alle ph.d.-studerende i særklasse, hver et legat på 300.000 kroner til længerevarende studieophold i udlandet. Blandt de helt unge forskere under 35 år, som bliver hædret med Det Frie Forskningsråds Ung Eliteforskerpris, er 10 ud af 24 modtagere kvinder. De får hver 200.000 kroner. *psi*

UNG ELITEFORSKERPRIS

Fire unge DM-medlemmer under 35 år er blandt modtagerne af Det Frie Forskningsråds Ung Eliteforskerpris. Det drejer sig om postdoc og ph.d. i geologi Nicolaj Krog Larsen, lektor og ph.d. i kemi Anders Østergaard Madsen, postdoc og ph.d. i molekylærbiologi Rasmus John Normand Frandsen og postdoc og cand.mag. i sociolingvistik Martha Sif Karrebæk. Kun et enkelt DM-medlem er kommet i betragtning til et Eliteforskerrejsestipendium, nemlig Karen A. Arnfred Vallgård, som er cand. mag. i historie.

INGEN KVINDER I SANDERS ELITE

Magisterbladet har tidligere beskæftiget sig med den skæve kønsfordeling i forbindelse med tildelingen af Sanders eliteforskerpriser. Kun to ud af videnskabsministerens indtil videre 21 mand store elite er kvinder.

DM-MEDLEMMER BERØRT AF SYGEHUSBESPARELSER

Også DM's medlemmer bliver nu berørt af de store sparerunder, der skyller ind over landets sygehuse. Indtil videre har DM's forhandlingsafdeling registreret fire afskedigelser af administrative medarbejdere på hospitaler i Herlev, Gentofte og på Frederiksberg. Samtidig har Region Sjælland fyret fem DM-medlemmer med henvisning til besparelser. Foreningens forhandlingsafdeling forventer imidlertid, at der vil komme flere afskedigelser også i andre egne af landet.

Allerede midt i januar udtrykte DM – via Akademikernes Centralorganisation

(AC) – bekymring for de ansattes situation på landets sygehuse. Det skete i et åbent brev stilet til finansminister Claus Hjort Frederiksen og sundhedsminister Jacob Axel Nielsen. Sammen med de øvrige hovedorganisationer LO og FTF påpegede AC i brevet behovet for, at der bliver lavet en langsigtet plan for sundhedsvæsenet.

“Medarbejderne bliver mødt med konstante krav om omstrukturering, opgavedeling mv. Gennem de seneste år har der oven i dette pres været et generelt effektiviseringskrav på to procent”, hedder det

blandt andet i brevet, som AC's formand, Erik Jylling, er medunderskriver af.

“Det nuværende system har vist sig ikke at kunne sikre kvalitet og har nu vist sig at medføre afskedigelser på trods af store produktivitetsforøgelse og rekrutteringsudfordringer. Det er afgørende, at sundhedsvæsenet får ro og langsigtede økonomiplaner til at sikre befolkningen den service og kvalitet i opgaveløsningen, man kan forvente af et system i verdensklasse”, skriver de tre hovedorganisationer. *psi*

I august sidste år havde Magisterbladet nr. 12 premiere på serien "Næsten alene magister" om de DM-medlemmer, der er eneste magister eller kun har få magisterkolleger på

arbejdspladsen. Formålet er at give et indblik i deres arbejde, faglighed og daglige vilkår, oplevet gennem journalistens øjne og ører og gengivet i reportagens form.

Serien fortsætter i foråret 2010 med en artikel i de ulige numre af bladet. Vi har efterlyst magistre, der vil deltage i serien. Og vi har fået overvældende stor respons. Nok til se-

riens sidste artikler. Vi siger tak til alle, der har reageret, og beder om forståelse for, at vi ikke kan realisere alle idéerne.

Redaktionen

Cand.mag. på plejehjem

Kort, klart og meget overskueligt. Nete Lindenberg ved præcist, hvad der skal til, når man kommunikerer med ældre på plejehjem. Men hun gør også en dyd ud af at tale med beboere, pårørende og personale, så hun er sikker på, at kommunikationen rammer plet.

Et varmt smil er det første, der falder i øjnene, da Magisterbladets udsendte træder ind på plejehjemmet Rosenborgcentret i det indre København. Et splitsekund senere ved vi, at smilet sidder på cand.mag. Nete Lindenberg. For på brystet bærer hun et skilt, der med store, tydelige bogstaver oplyser, at hun hedder Nete. Ved siden af navnet er et rødt hjerte. Og det første, der springer i øjnene ved mødet, er et godt eksempel på, hvilke kommunikationsopgaver Nete Lindenberg tager sig af på plejehjemmet. For her skal der kommunikeres til både velfungerende ældre, demente, personale og pårørende.

"Den røde farve i hjertet på navneskiltet er god for demente, og hjertet skaber genkendelighed. De gamle navneskilte var læsset med oplysninger om efternavn og funktion. Men det vigtige for de ældre er,

at de kan sige "Mette, vil du hjælpe mig" i stedet for "du der". På den måde giver det nye navneskilt de ældre værdighed, og det sikrer et mere ligeværdigt forhold mellem ansatte og beboere", forklarer Nete Lindenberg om tiltaget, som er blevet godt modtaget fra alle sider.

På Rosenborgcentret er hun helt alene med sin faglighed, og det er lidt af en udfordring, når man lige har afsluttet studiet. "Men det er sjovt at blive opfattet som eksperten – hvilket jeg jo egentlig også er", tilføjer hun med et lille smil.

Det er ikke bare ekspertstatusen, der gør Netes ansættelse speciel. Hun er, hvor brugerne er, og er i konstant kontakt med sin målgruppe, og hun får derfor i høj grad afprøvet sin kommunikation. Og så er det særligt at være et sted med mange følelser involveret, fordi det er sidste sta-

tion for mange mennesker – det krævede en del tilvænnning.

"Folk går jo bort. Det er præmissen, og døden kommer pludselig tæt på ens hverdag. Det sætter en masse tanker i gang, og det har fået mig til at reflektere meget over livet og døden og det at blive ældre", fortæller Nete. "Men på en paradoksalmåde er det også et meget livsbekræftende sted at arbejde".

De er vilde med dig, Hans

Netes vej går forbi dagcentret. Her kommer de ældre, der stadig er friske nok til at bo i eget hjem, og der er café og foredrag og forskellige andre aktiviteter. Nete slår sig ned ved siden af Hans. En blodprop har sat sine spor på den venstre side af hans krop, men humøret fejler intet. Han spørger, hvorfor Nete dog har folk med,

>>

En kvinde i kørestol har svært ved at komme ind til dagens tøjdsalg. Nete hjælper hende på plads, inden hun fortsætter ned ad gangen.

“Plejehjem er jo faktisk en virksomhed, der skal have kunder”.

Der er tid til en hurtig kop kaffe med Hans og de øvrige gæster i dagcentret.

» og hun forklarer, at en journalist og en fotograf er kommet for at se, hvad hun laver. “Det kan I godt spare jer”, falder svaret prompte, “for hun laver ikke noget”, griner han. Da fotografen tager et par billeder, fniser Hans’ sidekammerat og konstaterer: “De er jo helt vilde med dig, Hans”. Stemningen er god, og der bliver grinet rundt om bordet, mens den obligatoriske kop kaffe glider ned.

I lokalet ved siden af begynder det at rumstere. Der gøres klar til banko, og beboerne tager så småt plads ved de mange borde med rødterne duge. Kort efter hører man tal blive råbt op og summen af liv. Ude på gangen er en kvinde i kørestol på vej mod et andet af dagens gøremål. I husets bibliotek er der tøjudsalg, og skilte på stativerne praler med halv pris og andre gode tilbud. Kvinden har besvær med at komme frem med kørestolen, og Nete, som er ved at fortælle om de forskellige faggrupper i huset, afbryder sig selv for at hjælpe kvinden ind til tøjstativerne.

Da hun smilende er tilbage, konstaterer hun: “Det er jo ikke noget, der står i min jobbeskrivelse, men her er det en selvfølge at hjælpe, når man

møder nogen, der har brug for det. Det skræmte mig i starten, når demente fru Hansen gik og spurgte, “hvor er jeg?”, men nu ved jeg, at jeg bare skal tage hende i hånden og hjælpe hende på vej”.

Har du det godt?

Nete selv er ikke blevet væk, og hun har ikke tilfældigt forvildet sig ind på plejehjemmet. Som cand.mag. i dansk og engelsk med kommunikation som overbygningsfag har mødet mellem virksomhed og omsorg fanget hendes interesse. Hendes speciale handlede om Rosenborgcentrets hjemmeside, og hvordan man kunne forbedre kommunikationen til de ældre, de pårørende og potentielle medarbejdere.

Nete oplevede nemlig, at den noget restriktive tone på hjemmesiden slet ikke afspejlede stemningen på plejehjemmet.

Det førte til en ansættelse som konsulent, da hun havde afleveret specialet, for plejehjemmet ville gerne have ført Netes idéer ud i livet. Netes ansættelse løber

ud om en måneds tid, men som specialist i, hvordan man som institution udtrykker identitet og værdier ud fra fx hjemme-

siden, skulle man tro, der var nok at gå i gang med andre steder.

“Plejehjem er jo faktisk en virksomhed, der skal have kunder. Der bliver snart færre ældre, og der er udsigt til, at en del plejehjem skal lukke, så det er ikke uvæsentligt at have en god kommunikation på hjemmesiden og i andet materiale”, forklarer Nete, mens vi passerer en del af beboernes boliger.

Mange døre står åbne, og man aner både klassisk indrettede rum med malerier i guldrammer og mørke møbler og mere moderne og lyse sparsomt møblerede rum.

På væggen på gangen hænger en tavle med billeder af de ansatte, og hvem de er kontaktperson for. Det er endnu et af Netes tiltag, for det er både rart for beboerne og deres pårørende, at de kan sætte ansigt på og ved, hvem de skal gå til.

Et andet af Netes tiltag er også tydeligt på gangene. Da hun første gang var på plejehjemmet, blev hun mødt af en urskov af information. På vægge og i elevatorer hang plakater, opslag og reklamer henvendt til beboerne. Men det var helt umuligt at orientere sig, så Nete har sørget for, at informationerne er systematiseret, og at alt er aktuelt. Hun har hængt billeder op fra beboernes julefrokost, og det er med til at skabe værdi for beboerne – og mange kommer da også forbi for at høre, om de kan få en kopi. At skabe værdi for beboerne

“Jeg gør meget ud af at smile og sige “hej” og “har du det godt”. Det er små ting, der gør en forskel”.

En medarbejder fra køkkenet er blevet fotograferet til tavlen, som skal hænge i spisesalen.

“Det skræmte mig i starten, når demente fru Hansen gik og spurgte, “hvor er jeg?”, men nu ved jeg, at jeg bare skal tage hende i hånden og hjælpe hende på vej”.

er ord, der går igen flere gange, når hun taler om sit arbejde.

“Jeg gør meget ud af at smile og sige “hej” og “har du det godt”. Det er små ting, der gør en forskel”, er hendes erfaring.

Svær at placere

Nete skal mødes med plejehjemmets forstander, Dominique Nguyen, som straks sætter ord på, hvordan Nete gør en forskel.

“Branding ligger os meget på sinde, men det er svært at kommunikere som plejehjem, fordi man henvender sig til så mange forskellige grupper. Så da Nete ringede og præsenterede mig for sine idéer, var det en gave”, fortæller Dominique Nguyen og tilføjer:

“Når Nete interviewer beboerne, er de mere åbne, og vi får langt mere at vide om, hvordan de oplever at være her, fordi hun ikke er en del af plejepersonalet”.

Dominique Nguyen finder det oplagt,

at kommunikationen bliver varetaget af de faggrupper, der har forstand på det, for så undgår man de lappeløsninger eller manglende løsninger, man ellers ser i forhold til kommunikation. Men helt så indlysende og ligetil var det ikke at få Nete på plejehjemmets lønningssliste. Forstanderen fik adskillige gange blanketterne om Netes ansættelse tilbage fra kommunen, fordi man der havde svært ved at placere en cand.mag. på et plejehjem i en kategori.

Nete har en aftale med nogle medarbejdere i køkkenet. Hun skal lave en tavle med deres billeder, som skal hænge i spisesalen, så beboerne kan se, hvem der laver deres mad. Kvinderne fniser

lidt og retter på håret, inden Nete for-eviger dem.

Kameraet er en vigtig del af hendes arbejde. Hun har lavet en grundig research ved at besøge forskellige plejehjem for at se, hvordan man andre steder informerer besøgende og beboere, og hun har også taget en del billeder i huset. Det har resulteret i en masse idéer til, hvordan meget kan gøres bedre. Hun er nu i fuld gang med at gøre idéerne til virkelighed. <<

De enkle navneskilte har Nete ført ud i livet. For demente ældre er de langt nemmere at overskue end de gamle navneskilte, som ses i midten.

Verden på formler er 11 korte artikler om en fysisk, matematisk eller kemisk formel, der har haft afgørende indflydelse på vores opfattelse af ver-

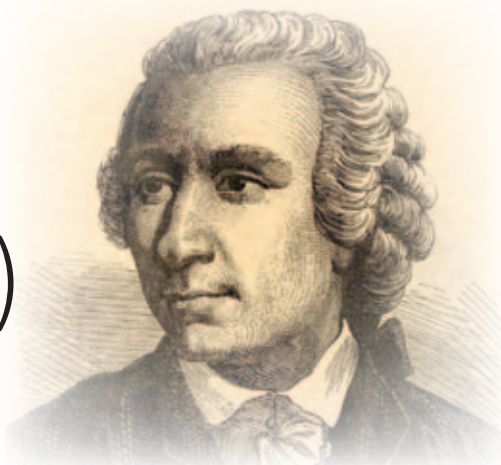
den. Hvem udviklede formlen? Hvad betyder formlen konkret? Under hvilke omstændigheder blev den til? Hvordan blev den modtaget i samtiden?

Og hvad har den betydet for udviklingen af den verden, vi kender i dag?

Der bringes en artikel i hvert nummer af Magisterbladet

frem til sommeren 2010. I nr. 1 kunne du læse om Pythagoras' læresætning, i nr. 2 om Newtons Tyngdelov, og denne gang kan du læse om Eulers Formel.

$$e^{i \cdot x} = \cos(x) + i \cdot \sin(x)$$

Leonhard Euler (1707-1783), schweizisk matematiker og fysiker

Leonhard Euler satte matematikken på formler, bl.a. den ovenfor nævnte, som i moderne tid spiller en afgørende rolle for udviklingen af systemer til strømforsyning verden over.

Før 1700-tallet eksisterede der stort set ingen formler i naturvidenskaben. Formelsproget voksede gradvist frem og fik en betydning, som kan sammenlignes med betydningen af den nyligt opståede perspektivtegning i kunsten.

I renessancen begyndte kunstnerne at forbinde elementerne i deres malerier, så der blev skabt et fælles rum i stedet for adskilte motiver. På samme måde begyndte videnskabsfolk i 1700-tallet at forbinde symboler for fysiske og matematiske størrelser med bl.a. gange- og lighedstegn i kompakte, sammenhængende formler og skabte derved et nyt tegnsprog i matematikken og naturvidenskaben. Det var et gennembrud for såvel malerkunsten som naturvidenskaben.

Leonhard Euler (1707-1783) var en af foregangsmændene i udviklingen af matematikkens formelsprog. Han blev født i Schweiz og boede og arbejdede i Berlin og Skt. Petersborg. Han betragtes som 1700-tallets vigtigste matematiker og er historiens til dato mest produktive med

op mod 30.000 sider i alt. Han beskæftigede sig også med emner som astronomi og mekanik og løste mange konkrete konstruktionsopgaver for bl.a. den russiske zar. Euler efterlod sig utallige formler, begreber og metoder, som bærer hans navn i dag.

Smuk og fascinerende ligning

En af formlerne er den ovennævnte, som kaldes Eulers Formel. Her viste han som den første en sammenhæng mellem de trigonometriske funktioner $\cos(x)$ og $\sin(x)$ på den ene side og den naturlige eksponentialfunktion e^x på den anden side. Sidstnævnte betyder kort fortalt, at man ganger tallet e med sig selv et vist antal gange.

Ved hjælp af den komplekse kvadratrodd af -1 , der i ligningen repræsenteres af symbolet i , forbandt han på den måde to forskellige områder inden for matematikken, der hidtil havde været fuldstændig adskilt – en verden af geometri med cirkler og vinkler og en verden af eksponentiel vækst.

At Eulers Formel har en særlig rolle i matematikkens historie, skal der ikke her ske tvivl om, mener Jesper Lützen, professor i matematikkens historie på Københavns Universitet.

“Det, Euler gør, er overraskende og genialt – ja ligefrem smukt. Med sin ligning giver han matematikken en sammenhæng, den ikke havde før”, siger Lützen.

Alting på formler

Eulers Formel fik stor praktisk betydning på en række felter. Uden den ville man ikke være i stand til at regne med komplekse eksponentialfunktioner, hvilket er afgørende for kvantefysikken og dermed for forskningen i universets mindste byggestene. Samtidig spiller de komplekse eksponentialfunktioner en vigtig rolle i beskrivelsen af vekselstrøm og er dermed en forudsætning for konstruktionen af systemer til strømforsyning overalt i verden.

Men Eulers måske største bidrag til verden er dog, at han var en vigtig eksponent for formlernes sejrsgang og den måde, man laver naturvidenskab på, mener Jesper Lützen.

“I dag er der udviklet matematiske modeller af store dele af naturen og samfundslivet, hvoraf de fleste er udtrykt ved hjælp af formler. Formlerne giver os de bedste forudsigelser, vi kan opnå, men om de giver os en egentlig indsigt i fænomenernes årsager, er diskutabelt”, slår Jesper Lützen fast. <<

AC TIL MINISTER- MØDE OM LANGTIDSLEDIGHED

Den stigende langtidsledighed har fået beskæftigelsesminister Inger Støjberg (V) til at indkalde arbejdsmarkedets parter til krisemøder. Hun ønsker input til, hvordan vi herhjemme får vendt situationen hurtigst muligt. Både LO, DA og KL har været til ministermøde om langtidsledigheden, og i slutningen af januar var turen så kommet til Akademikernes Centralorganisation (AC), der sammen med FTF skulle give ministeren gode råd til, hvordan de mener, ministeren kan skrue på knapperne. Men ud over inspiration fra organisationerne førte mødet ikke til nogle deciderede tiltag, forklarer sekretariatschef i AC Jens Mølbach.

“Der kom ikke noget konkret ud af mødet, og vi fik heller ingen blankocheck af ministeren til at arbejde videre med. Det havde vi nu heller ikke forventet. Men vi forelagde blandt andet ministeren vores bekymringer over, at der kommer flere og flere langtidsledige dimittender”, siger Jens Mølbach.

Mens antallet af ledige akademikere er steget med 90 procent på et år, så er også antallet af langtidsledige dimittender på et år næsten fordoblet fra 629 til 1.138. Det viser AC's ledighedstal for december 2009. Dermed er der en gruppe akademikere, som i stigende grad isoleres fra arbejdsmarkedet, og som får sværere og sværere ved at komme i arbejde. Derfor er AC i samarbejde med Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) og Ingeniørforeningen (IDA) blandt andet kommet frem til et forslag om, at ledige ingeniører på et halvt år skal kunne omskoles til at undervise i naturvidenskabelige fag, hvor der netop mangler undervisere.

“På den måde kan vi målrette aktivering af ledige akademikere og samtidig løse et akut problem i undervisningssektoren. Sådanne forslag vil vi arbejde videre på at udvikle til en samlet pakke, som vi snarest vil forelægge ministeren”, siger Jens Mølbach.

Ifølge Inger Støjberg er formålet med hendes møder med arbejdsmarkedets parter om langtidsledigheden soleklart.

“Jeg vil trække på alle gode kræfter, så jeg i løbet af foråret kan fremlægge et samlet udspil med en række konkrete initiativer”, siger ministeren.

Ifølge AC's ledighedsstatistik er magistrernes ledighed fra december 2008 til december 2009 steget med 25 procent. DJØF'erne og ingeniørerne steg i samme periode mere med henholdsvis 42 og 65 procent. *me*

Vil du **kick-starte** dine projekt- og forretningsidéer

Intensivt og praksisorienteret kursus:

Entreprenørskab
Innovation
& Kreativitet

Roskilde Universitet udbyder nu for første gang et 6 ugers selvvalgt kursus for ledige akademikere.

Tilmeld dig til start:

22. februar eller 3. maj 2010

Læs mere og tilmeld dig på:

www.ruc.dk/6uger

6 ugers selvvalgt kursus er for ledige, der har mulighed for at følge efteruddannelse på fuld tid. Hvis du er ledig og medlem af en a-kasse, kan du søge om at få forløbet betalt.

RUCinnovation

ROSILDE UNIVERSITET • WWW.RUC.DK/RUCINNOVATION

Danske universiteter gambler med Kina-samarbejde

De danske universiteter og Det Kinesiske Videnskabsakademi er tæt på at underskrive en aftale om et dansk-kinesisk forskningscenter, der vil koste den danske side 50 mio. kr. årligt. Men projektet er behæftet med betydelige risici.

Studerende står i kø til den årlige optagelsesprøve til kandidatuddannelser i Nanjing i Kina i begyndelsen af januar. Omkring 1,4 mio. deltog i år i optagelsesprøven, hvilket er en stigning på 13 pct. fra 2009.

Man siger, at rektorer fra universiteter i vesten dagligt lander i Kina med dollartegn i øjnene. De er på udkig efter studerende, der er villige til at betale prisen for at få adgang til akademiske grader udstedt af et udenlandsk universitet.

Potentialet er til at få øje på.

Mellem 1997 og 2005 femdobledes antallet af kinesiske universitetsstuderende fra 3,2 mio. til 15,6 mio., og ifølge kinesiske skøn vil der over de næste 15 år være behov for at etablere yderligere 800 universiteter ved siden af de over 2.000, der findes i dag.

De ufattelige tal har givet anledning til noget nær guldfeber i ledelsesgangene på mange udenlandske universiteter, herunder de danske. Roskilde Universitet blev fx afløret i at opkræve ulovlig brugerbeta-

ling fra kinesiske studerende, der var stuvet sammen i overfyldte undervisningslokaler på universitetet på Marbjerg Mark.

En mere yderligtgående og bekostelig model er at etablere en decideret filial af hjemmeuniversitetet i Kina. Her er det kendteste eksempel University of Nottingham, der har 2.800 studerende placeret på universitetets campus nær Shanghai. Prisen for et års studier er mellem 45.000-60.000 kr.

Det var netop University of Nottinghams Kina-campus, videnskabsminister Helge Sander (V) havde i tankerne, da han først blev engageret i idéen om et dansk universitet i Kina. Modellen blev imidlertid opgivet, da det viste sig, at Kina ikke længere ønskede at lade udenlandske universiteter etablere sig i Kina på samme

vilkår som University of Nottingham. Groft sagt vil Kina have en større bid af kagen selv og mere kontrol med, hvad der foregår.

Skal huse 500 forskere og studerende

I stedet for foreligger der nu et udkast til en partnerskabsaftale mellem alle otte danske universiteter og Graduate University of Chinese Academy of Science (GUCAS), der hører under det Kinesiske Videnskabsakademi. Sino-Danish Centre, som universitetscentret er blevet døbt, skal ligge nord for Beijing og huse 100 forskere, 75 ph.d.-studerende og 300 kandidatstuderende ligeligt fordelt mellem de to lande.

Ole Fejerskov, den danske direktør for det kommende universitetscenter, forklare-

“Der er ingen holdningsmæssig begrænsning lagt ind fra kinesisk hånd. Det er for mig helt afgørende, at vi ikke er blevet mødt med en bemærkning om, at dette eller hint må vi ikke beskæftige os med”.

Ole Fejerskov, dansk direktør for det kommende Sino-Danish Centre for Education and Research (SDC) i Kina.

rer motivet bag den danske tilstedeværelse i Beijing således:

“Kina er blevet en del af verdenssamfundet med en overraskende hast og et overraskende potentiale, ikke mindst forsknings- og uddannelsesmæssigt. Man kan sige, at det er naivt, men jeg tror faktisk, vi kan få mulighed for at påvirke og interagere med den udvikling, hvis vi placerer os centralt. Og så er det simpelthen et spørgsmål om at få adgang til miljøer, som ellers kun opererer med Harvard, Cambridge, MIT og lignende institutioner”, siger Ole Fejerskov.

Ekspérimentet

Ifølge udkastet til partnerskabsaftalen skal centret finansieres og ledes i fællesskab med både en kinesisk og en dansk direk-

tør, en delt dansk-kinesisk bestyrelse og en delt forskningsledelse. Centret får ikke nogen selvstændig juridisk status og hører under kinesisk lov. En konstruktion, der er uprøvet set med danske øjne og lidt af et eksperiment med de ca. 50 mio. skatteyderkroner, som de danske universiteter og staten årligt forventes at lægge i projektet, når det er fuldt udbygget.

Eller som personer, der er tæt på processen, siger:

“Det er ikke til at sige præcist, hvor det ender”.

Ole Fejerskov er da heller ikke sen til selv at påpege potentielle problemer.

“Der er mange usikkerhedsfaktorer. Når vi ser på organisationsstrukturen, skal der være enighed og paritet hele vejen igennem systemet. Opstår der uoverens-

stemmelser eller konflikter, kræver det en vilje til at ville løse dem. Strengen er heller ikke efter min mening governance-mæssigt solid, eftersom den er frygtelig afhængig af de personer, kineserne og vi stiller med”.

Sagt med andre ord er centret ganske afhængigt af, at kineserne og danskerne vil det samme. En usikkerhed, der også understreges af følgende formulering i partnerskabsaftalen om centrets målsætning:

“SDC kan uafhængigt udvikle et internationalt forsknings- og uddannelsesmiljø i overensstemmelse med både kinesiske og danske akademiske traditioner”.

Her kan kritikere af projektet skyde med skarpt, for når centret skal udvikle sig i overensstemmelse med “kinesiske traditioner” og i sidste ende høre under

» kinesisk lov, giver det så ikke den store nabo i øst vid mulighed for at præge aktiviteterne i centret? Vil de danske forskere fx være garanteret forskningsfrihed?

Forskningsfrihed

Videnskabsministeren sagde sidste år, at “netop forskningsfrihed er et særligt fokusområde for den videre udvikling af universitetscentret”, men hvori dette særlige fokus består, fremgår ikke af det seneste udkast til en aftale fra august.

Her genfinder man ganske vist universitetslovens formulering om, at forskerne frit kan forske inden for de prioriterede forskningsområder, når de ikke er pålagt at udføre andre opgaver. Men instruktionsbeføjelsen – udskældt i Danmark og i en international evaluering for nylig kaldt uegnet – skal altså samtidig forvaltes under “kinesiske akademiske traditioner”.

Ole Fejerskov forventer dog ikke problemer.

“Der er ingen holdningsmæssig begrænsning lagt ind fra kinesisk hånd. Det er for mig helt afgørende, at vi ikke er blevet mødt med en bemærkning om, at dette eller hint må vi ikke beskæftige os med. Og de danske rektorer er enige om, at alle danskere på centret, såvel forskere som studerende, skal have samme frihedsgrader som i Danmark i valg af forskningsområder og metoder”.

Jens Oddershede, formand for Danske Universiteter, udtrykker sin holdning således:

“Vi går ikke på kompromis med forsknings- og ytringsfriheden, men vi tager heller ikke over for at reformere kineserne. Ligesom vi forventer, at de, der kom-

For de danske universiteter er Kina-universitetet den største internationale satsning nogensinde. Centret får ikke nogen selvstændig juridisk status og hører under kinesisk lov. Her er et billede fra oktober 2009, hvor studerende deltager i en parade i anledning af 60-års-dagen for Kinas grundlæggelse.

“Kineserne ønsker særligt at drage nytte af vores styrker inden for naturvidenskab og teknologi, og de vil absorbere vores talent og vores intellektuelle ejendomsret. Det vil være utroligt naivt at videregive vores forskning inden for disse områder”.

Ian Gow, tidligere rektor for Nottingham Universitys filial i Kina

mer til Danmark, skal overholde vores love, på samme måde skal vi overholde de kinesiske love, når vi er i Kina”.

Lukker øjnene for udemokratisk regime

Formanden for universitetslærerne i DM, Leif Søndergaard, deler ikke troen på, at danskerne i praksis kan stå fast på de danske forskningstraditioner over for kineserne.

“Det er helt oplagt, at der ikke vil være styr på noget som helst. Det er jo lidt ligesom loppen, der sidder på ryggen af elefanten og vil bestemme, hvor den skal gå hen. Kineserne har et dybt rodfæstet top-down-system, og jeg tror ikke på, at vi kan overføre og udvikle de akademiske principper, vi har i Danmark, til Kina”, advarer Leif Søndergaard.

Parterne har dog på forhånd begrænset sig til forskningsfelter, der set med kinesiske øjne er ukontroversielle. Det vil sige hovedsageligt naturvidenskabelige og tekniske discipliner, mens samfundsvidenskab er begrænset til forskning i velfærdsstaten, innovation og management. Humaniora synes helt fraværende.

Videnskabsministeren har afvist, at kineserne har spillet en afgørende rolle i valget af forskningstemaer, men ifølge Ole Bruun, lektor ved Institut for Samfund og Globalisering ved Roskilde Universitet, viser forskningstemaerne tværtimod, at de danske partnere har indvilliget i at afskære centret fra forskningsfelter, der kan føre til bare den mindste kritik af kinesiske samfundsforhold.

“For mig at se har man tydeligt prioriteret områder, det kinesiske regime gerne vil have, og tilsvarende fravalgt områder, kineserne ikke vil have. De danske universiteter har også været uvillige til at snakke demokrati i forbindelse med centret, og det virker, som om man fra universiteternes side bare er interesseret i penge, nye forskningsmuligheder og projekter. Men

det er uacceptabelt at udvise den goodwill, det er at etablere et fælles universitet, når menneskerettighedssituationen er så elendig i Kina. Tag bare regimets politik og praksis over for Tibet og alle minoritetsområderne og de uroligheder, der har været i de sidste år”.

Hvem vil til Kina?

Det er endnu ikke afklaret, hvilke danske forskere, der skal tilknyttes universitetscentret. Ole Fejerskov var for nylig på besøg i Kina med 70 danske forskere, og han understreger, at universiteterne har været omhyggelige i arbejdet med at identificere interesserede forskere. Men forskere, der tidligere har været med til at etablere campuser i Kina, peger på, at den største udfordring overhovedet er at sikre tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft over en længere periode. Det gælder fx Nottingham Universitys Kina-filial. Det er almindelig kendt, at filialen har haft svært ved at matche det akademiske niveau fra hjemmeuniversitetet, blandt andet fordi det har været svært at tiltrække kvalificeret arbejdskraft fra blandt andet England.

For de danske universiteter er udfordringen ikke bare at udsende etablerede og anerkendte forskere, der skal påregne at arbejde i Kina i flere år, men også forskningsledere, der har evnen og viljen

til at repræsentere danske interesser og samtidig operere i en kinesisk kontekst.

Som den tidligere rektor ved Nottingham Universitys Kina-filial, Ian Gow, har beskrevet problemstillingen:

“Der er en verden til forskel mellem et kort besøg og så det at arbejde i Kina i en længere periode med alle de problemer, det indebærer. Topforskere, som kommer til Kina, skal udføre langt flere besværlige og tidskrævende administrative opgaver end derhjemme, hvilket går ud over deres forskning”.

Ian Gows udtalelser kom i forbindelse med en rapport fra tænketanken AGORA, hvori han også fremfører et ganske andet syn på samarbejdet mellem udenlandske og kinesiske universiteter end det, som Ole Fejerskov og de øvrige danskere in-

volveret i samarbejdet har lagt for dagen.

Ifølge Ian Gow bør udenlandske universiteter i højere grad betragte kineserne som en trussel end som en mulighed.

“De ønsker særligt at drage nytte af vores styrker inden for naturvidenskab og teknologi, og de vil absorbere vores talent og vores intellektuelle ejendomsret. Det vil være utroligt naivt at videregive vores forskning inden for disse områder”.

“Kineserne har et dybt rodfæstet top-down-system, og jeg tror ikke på tanken om, at vi kan overføre og udvikle de akademiske principper, vi har i Danmark, til Kina”.

Leif Søndergaard, formand for universitetslærerne i DM.

Naivt eller ej, så lyder rådet fra Ian Gow, at udenlandske universiteter skal tænke meget grundigt over, hvad det egentlig er, de vil i Kina, både på kort og lang sigt. <<

DM-formand Ingrid Stage ønsker, at Akademisk Råd får reel medbestemmelse på akademiske såvel som budgetmæssige spørgsmål. Hun henviste på konferencen til, at DM sammen med Danske Studerendes Fællesråd har udarbejdet et forslag til en ny universitetslov.

Konference: Giv os universiteterne tilbage

For meget politisk styring og for lidt medbestemmelse til de ansatte. Et uafhængigt evalueringspanel gav til manges overraskelse universiteterne medhold i den årelange kritik af universitetsloven. Men hvad bør konsekvenserne være? Spørgsmålet blev diskuteret på en konference i Danmarks Designcenter.

Nok var de kommet for at debattere, hvilke konsekvenser evalueringen bør få.

Men i indlæg efter indlæg pointerede oplægsholderne på Akademisk Centralorganisations konference om universitetsevalueringen, at det altoverskyggende problem for universiteterne i virkeligheden ikke handler om de emner, det uafhængige evalueringspanel har belyst, nej, vil man virkelig belyse det forhold, der har den største – negative – betydning for universiteterne, lød meldingen, så skal man kigge på den øgede finansiering via øremærkede puljer og kasser.

Rektor ved København Universitet Ralf Hemmingsen skitserede med diplomatisk omhu problemstillingen således:

“Den øgede brug af strategiske midler gør det vanskeligere at forfølge de mest spændende forskningsfelter, fordi de ikke nødvendigvis ligger inden for de udpegede temaer. Modellen – hvis man vipper den for langt – svækker muligheden for egentligt originale forskningsgennembrud, som er dem, der for alvor skaber vækst for samfundet. I hvert fald nogle af dem. Og man kan ikke på forhånd vide hvilke. Det er det, der er pointen”.

Andre konferencedeltagere gav et mere kontant billede af den aktuelle situation:

Hensynet til at opnå den næste forskningsbevilling vejer så tungt, at forskerne må give køb på forskningsfriheden.

Et dilemma, som ikke mindst de unge forskere kender til, påpegede Nina Smith, professor ved Aarhus Universitet (AU):

“En stor del af talentmassen har ingen forskningsfrihed, fordi de sidder på kortvarige og løse bevillinger”.

Balancen i finansieringssystemet er forsvundet, lød det fra en anden AU-professor, Peter Munk Christiansen, der som eksempel pegede på det netop indgåede forlig om forskningsrådene.

“I forliget har man ført 30 mio. kr. fra de frie råd over til universiteterne, fordi nu skal forskningsrådene ikke længere støtte små bevillinger. Men hvorfor i alverden ikke det? Hvis jeg kan få en mindre bevilling til dataindsamling til et projekt, jeg synes er spændende, men som min institutleder ikke vil støtte, så er det meget svært for mig at forstå, at det skulle være befordrende for ret meget. Jeg er ikke ude efter at sige, at der ikke skal være konkurrence, men problemet er, at systemet er kommet ud af balance”.

Uenighed mellem ledere og ansatte

Var deltagerne samlet om kritikken af de økonomiske villkår, forholdt det sig an-

derledes med emnet medarbejderindflydelse. Spørgsmålet blev blandt andet rejst af Malou Aamund, forskningsordfører for Venstre. For mens alle synes enige om, at universiteterne skal have mere frihed og mindre politisk kontrol, peger evalueringspanelet samtidig også meget tydeligt på behovet for en bedre sikring af ansatte og studerendes medbestemmelse. Skal politikerne da gå ind og sikre medbestemmelsen, spurgte Aamund.

Nej, mente Ralf Hemmingsen: “Man skal passe på med at detailregulere – også hvad angår indflydelse. Det er universiteternes opgave at sikre medindflydelsen, og hvis de ansatte ledere ikke kan finde ud af det, så er det sådan set bestyrelsens opgave at gå ind og sikre den, fordi det er anført i loven, at der skal være en sådan indflydelse”.

Ingrid Stage, formand for DM, ser ingen modsætning mellem mere frihed og en lovmæssig regulering af medindflydelsen.

“Der er jo ingen, der hævder, at universiteterne skal have så meget frihed, at det alene står i loven, at vi skal have universiteter”, sagde Ingrid Stage, der blandt andet kritiserer Akademisk Råd for at være et rent “meddelelsesorgan” – et indtryk, der også videregives i evalueringsrapporten.

>>

“En stor del af talentmassen har ingen forskningsfrihed, fordi de sidder på kortvarige og løse bevillinger”.

Nina Smith, professor, Aarhus Universitet

Ifølge professor ved Aarhus Universitet og formand for Forskningsrådet Samfund og Erhverv Peter Munk Christiansen er det ikke så meget loven, men udviklingen i bevillingssystemet, der truer forskningsfriheden. "Jeg er ikke ude efter at sige, at der ikke skal være konkurrence, men problemet er, at systemet er kommet ud af balance".

Ja og Nej. Malou Aamund, forskningsordfører for Venstre, ville vide, om politikerne skal gå ind og sikre medbestemmelsen for de ansatte via universitetsloven. Ja, lød svaret fra DM-formand Ingrid Stage. Nej, lød svaret fra KU's rektor Ralf Hemmingsen.

“Der er sket en kulturændring, som er meget svær at spore. Ministeren har sagt, at der skal “lig på bordet”, at vi skal dokumentere krænkelserne. Men selv-censur efterlader ingen spor”.

Rasmus Willig, lektor, Roskilde Universitet

» “Vi skal væk fra det hierarkiske system, der er opstået, og som ikke gavner kvaliteten af det, der foregår på universiteterne”, pointerede DM’s formand.

Kirsten Brosbøl, Socialdemokraternes forskningsordfører, ville vide, hvordan man kunne sikre større legitimitet ved ansættelse af ledere, hvis ikke man skal vende tilbage til det gamle system med valgte ledere.

Her havde Erik Meineche Schmidt, dekan ved naturvidenskab på AU, et bud:

“I Århus har vi en vedtægt om, at der skal nedsættes udvalg ved ansættelse af institutledere med repræsentanter for både studerende og personale”.

Instruktionsbeføjelsen

På ét punkt var lederne dog parate til at imødekomme de ansatte, nemlig i forhold til den forkætrede instruktionsbeføjelse, der er blevet kritiseret for i princippet at afskaffe den individuelle forskningsfrihed.

I sin præsentation anbefalede evalueringspanelet's formand, Agneta Bladth, at man med fordel kunne fjerne eller omformulere paragraffen ikke mindst af hensyn til den symbolske værdi.

Ifølge antropologiprofessor Kirsten Hastrup er paragraffen dog langt mere end symbolik. Den er en del af et “usynligt og uerkendt kulturskred” på universiteterne, lød det fra hende. Her var hun på linje med RUC-lektor Rasmus Willig:

“Der er sket en kulturændring, som er meget svær at spore. Ministeren har sagt, at der skal “lig på bordet”, at vi skal dokumentere krænkelserne. Men selv-censur efterlader ingen spor”.

Ralf Hemmingsen foreslog en omformulering af lovens paragraf 17, stk. 2, så det indskærpes, at ingen ansatte via pålagte opgaver kan afskæres fra at forfølge selvvalgte forskningstemaer. Og så forklarede han, hvorfor den nuværende formulering ikke hører hjemme i loven:

“Den er i fuldkommen modstrid med universitetets inderste identitet, som er det modsatte”.

Erik Meineche Schmidt mener dog ikke, at paragraffen har den store betydning.

“Den har ikke generet nogen på mit fakultet. De ansatte har ikke følt sig underlagt kommandostyring eller noget som helst, men har selvfølgelig sagt det, alle andre siger, og som også bliver sagt i dag – nemlig, at det er økonomien, der er afgørende”. <<

FORSKNINGSRÅD FREMMER PRODUKTIVITET

Unge forskere, der får penge fra forskningsrådene, klarer sig bedre end andre forskere. Det skriver Forsknings- og Innovationsstyrelsen i en pressemeddelelse.

Styrelsen har evalueret en række særlige støtteordninger til unge forskere og til kvindelige forskere. Evalueringens rapport fremhæver, at de særlige postdoc-stipendier gavner forskernes produktivitet, giver større netværk og fremmer personligt ansvar og gennemslagskraft. I hvert fald sammenlignet med forskere, der ikke får del i de særlige ordninger. Et kig i rapporten viser dog, at stipendier fra forskningsrådene ikke nødvendigvis sikrer forskerne en karriere. For eksempel har modtagere af forskningsrådenes stipendier mindre sandsynlighed for at få et lektorat end andre unge forskere. Læs mere om forskningsråd og karriereforløb på www.fi.dk. Foto: Line Reeh

H.C. Andersens breve på nettet

I 11.400 breve tegnede og fortalte Danmarks store eventyrdigter om sine rejser og sine oplevelser. Nu kan 8.800 af H.C. Andersens breve og skriftlige

meddelelser læses online. H.C. Andersen-brevkassen er resultatet af et mangeårigt samarbejde mellem Odense Bys Museer, H.C. Andersen Centret og Syddansk Universitet. Læs selv, hvordan en følsom sjæl så på verden på www.museum.odense.dk eller www.andersen.sdu.dk.

INDFLYDELSE SKABER TRIVSEL

Indflydelse på eget arbejde fremmer trivsel. Det vurderer 93 procent af Danmarks offentligt ansatte i regioner og kommuner. Mange medarbejdere er i øvrigt svært tilfredse med deres job i det offentlige. Ni ud af ti oplyser, at de er "tilfredse", "meget tilfredse" eller "overordentligt tilfredse" med deres arbejde. De vil også anbefale andre at søge job på deres arbejdsplads. Alle tal stammer fra en rundspørge blandt over 3.000 ansatte i regioner og kommuner.

JAVEL, HR. DIREKTØR

Mænd dominerer fortsat på direktørgangene. I 2008 havde 364 kvinder titel af direktør i private danske virksomheder under Dansk Arbejdsgiverforening. Det svarer til otte procent. Det er en beskedent stigning siden 2004, hvor antallet af kvindelige direktører var syv procent. Det viser en analyse foretaget af nyhedsbrevet Agenda. Længere nede af rangstigen har kvinder dog fået bedre plads. Her er hver femte chef i dag en kvinde. For 15 år siden var kun cirka hver tiende chef af hunkøn.

“Kritikken er den videnskabelige livsnerve. Men forskernes vilje til at lade sig korrekse af hinanden er ikke så levende, som den har været”.

Claus Holm, prodekan, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, i Information

Sidste frist for debatindlæg til nr. 4 er mandag den 15. februar kl. 10. Debatindlæg sendes til magisterbladet@dm.dk. Indlæg må maksimalt være på 3.000 tegn inklusive mellemrum. Er et debatindlæg for langt, vil det blive forkortet af redaktionen. Længere indlæg i form af kommentarer eller kronikker bringes efter aftale med redaktøren.

ER FORSKERE NAIVE?

At læse om regeringens forvaltning af universiteterne i Magisterbladet og andre steder er som at følge med i en gyser, hvor universitetet er det udsatte offer, som bliver slagtet til sidst.

Enhver, der tænker klart, kan se, hvad der foregår. Det er et ideologisk motiveret hævn tog imod universiteterne. Tydeligvis opfattes de ansatte på statens universiteter som venstreorienterede, der skriver rapporter, der generer regeringen ideologisk. Altså skal de ned med nakken – helt ned – og erstattes med private universiteter, der udelukkende befolkes med kandidater af den rette ideologiske støbning.

Som biolog er jeg en skrækslagen tilskuer til den proces, hvor Biologisk Institut på KU er bragt i frit fald mod nul. Hvert år fyres flere, hvorved undervisningen bliver dårligere, færre studerende melder sig, bevillingerne skrues ned, flere fyres osv. i en uendelig ond cirkel. Samtidig bliver antallet af administratorer bare højere og højere. De, der faktisk forsker, fjernes, og en hærskare af unyttige personer (i den forstand, at de ikke bidrager til forskningen) vokser og vokser.

Hvad der foregår her, er vanvid. Enhver, der tænker klart, ved, at hvis Danmark skal klare sig i fremtidens videnssamfund, skal naturvidenskab opprioriteres. Men da naturvidenskab ufortjent har fået et dårligt image, tiltrækker det få studerende og får derfor små bevillinger. De studerendes valg er bare ikke udtryk for, hvad Danmark har brug for. Derfor er der kun én mulig konklusion på den misere: Taxametersystemet må afskaffes.

Enhver, der tænker klart, ved også, at uden grundforskning, som er uafhængig af krav om fakturaer, sækker samfundet agterud. Uden sådan grundforskning ville vi hverken kende til atomfysik eller dna. Samfundet er desuden afhængigt af at have frie forskere, der kun er ansvarlige over for det internationale videnskabelige samfund. Igen og igen har vi brug for uvildige faglige vurderinger. De kan ikke fås fra private universiteter.

Enhver, der tænker klart, kan se det vanvittige i, at højt begavede forskere skal bruge hovedparten af deres tid på at skrive ansøgninger i stedet for at forske. Andelen af forskningsmidler, som skal søges fra fonde osv., er alt for stor. Man højner ikke mængden af god forskning ved at tvinge folk ud i opslidende økonomisk konkurrence.

Enhver, der tænker klart, kan se, at Helge Sander og andre repræsentanter for regeringen ikke er værd at lytte til. Det, der bliver sagt, har ingen sammenhæng med det, der faktisk sker. Alle udsagn fra ministeren har hovedsagelig det formål at dysse kritikken ned, så de berørte ikke tidsnok opdager, hvad der er på vej. Ministeren har længe nok sagt, at universiteterne får et løft, samtidig med at der år for år fyres stadig flere.

Enhver, der tænker klart, kan se det kortsigtede i, at regeringen giver specialbevillinger direkte til visse forskere, som med

garanti vil producere netop de resultater, som regeringen ønsker. Det var sådan, man gjorde i Sovjet – resultatet indbyder ikke til, at vi gentager samme fejl.

Der er alt for meget naivitet. Naive og pæne magistre lytter til ministerens ord i en tro på, at han mener i hvert fald lidt af det, han siger. Det gør han tydeligvis ikke. Det ville være bedre, hvis han talte et volapyksprog, som ingen forstår. Så ville tilhørerne i det mindste ikke blive vildledt.

Til forskerne: drop naiviteten! Erkend, at ministeren og regeringen er en fjende, som måltrettet går efter at smadre hele den uafhængige universitetsverden. Erkend, at al snak fra den side har til formål at sløve opmærksomheden, indtil det er for sent.

Kåre Fog, biolog, lic.scient.

DEN VÆRSTE TID FOR TIMELÆRERNE OG DERES FAMILIER

Fakta: Timelærere ved universiteter defineres som deltidsansatte, der enten er undervisningsassistenter eller eksterne lektorer. De har ingen overenskomst, ingen sikkerhed i ansættelsen og stort set ingen løn under sygdom og barsel. Feriepengerne er også begrænsede. De nægtes fastansættelse og nægtes ret til at arbejde på fuld tid, idet der findes et timeloft fastsat af staten på 780 timer om året.

I skrivende stund er vi godt inde i januar. Den værste måned for timelærere på de danske universiteter. I januar er rigtig mange timelærere tvunget på supplerende dagpenge, fordi der ikke er undervisning. I december var der heller ikke undervisning ret mange steder. Så det er kun, hvis man er eksaminator, at man har nogle få timer i december og januar. (Man kan nemlig godt få lov at være eksaminator, selv om man ikke er fastansat forsker). Og hvis man er ansat som undervisningsassistent, falder den første løn ikke før den 15. marts. Så for timelærere og deres familier gør julen ondt helt ind i marts.

Nu skulle man jo tro, at timelærere bare går og danderer den over hele landet i januar. Men sådan er virkeligheden ikke. Det nye forårssemester starter jo 1. februar, så der skal planlægges undervisning for forårssemesteret. Det tager lang tid at planlægge et semesters universitetsfag. Et slag på tasken, så bruger man 30-60 timer pr. fag på at planlægge det. Der skal læses op på faget, der skal analyseres og stilles opgaver, og formidlingen af svært stof skal gennemtænkes ordentligt. Hvad tror læseren, at universitetet betaler af løn for denne planlægning? Svar: nul kroner. Ingen timelærere får løn for planlægning af næste semesters undervisning. Universiteterne får mange, mange timers gratis arbejde leveret af timelærere. Imens må timelærere overleve ved at modtage dagpenge, med alt hvad det indebærer af kontrol, tvungne møder med a-kasse og anden aktør (som ikke har noget at tilbyde den såkaldt ledige timelærer), krav om at skrive mange ansøgninger hver uge osv.

Samtidig med at staten med den ene hånd nægter timelærerne at arbejde på fuld tid (ifølge det statsligt formulerede cirkulære fra Finansministeriet), så slår staten med den anden hånd disse mennesker i hovedet, fordi de ikke arbejder på fuld tid. Som deltidsansat på supplerende dagpenge er man til stadighed jaget vildt, der konstant skal forklare og forsvare, hvorfor man er nødt til at modtage dagpenge. Men timelærerne skal jo også betale husleje, og deres børn skal også have flyverdragter, vinterstøvler og julegaver.

Timelærerne ved de danske universiteter er nutidens proletariat på højt niveau. Det er den tak, samfundet giver en for at have taget en høj uddannelse.

Iben Sønderup, formand for Timelærereforeningen ved Aarhus Universitet, Morten Hjelt, formand for DVIP-KUA, Rolf Czeskleba-Dupont, formand for AC-klubben for timelærere ved RUC, Per Lunde, formand for Klub 7 under Dansk Magisterforening.

KØNSKVOTERING ELLER RETFÆRDIGHED

En artikel i Magisterbladet nr. 2/2010 kundgør, at den nye EU-kommissær for forskning, innovation og videnskab, Maire Geoghegan-Quinn, er tilhænger af kønskvotering.

Så nu er denne vildfarne tanke altså øjensynlig blevet ophøjet til politik på højeste sted i Europa.

Og til overmål er en dansk socialdemokratisk EU-parlamentariker, Britta Thomsen (BT), begejstret for denne vildmand m/k, ja, ikke nok med det, hun er oven i købet "selvsagt begejstret", skønt dog kun det tåbelige ved kønskvotering turde være selvindlysende.

Debat fortsætter på side 32 >>

Fleksibilitet i faste rammer

I MP Pension kan du vælge mellem basisdækninger og fleksible dækninger.

Når du bliver optaget i pensionskassen, får du automatisk robuste basisdækninger ved alderspensionering, invaliditet og død. Med dem er du godt dækket gennem hele livet.

Fleksible dækninger kan skræddersyes, så de matcher dine skiftende behov. Det kræver blot, at du gennemgår pensionsordningen hvert 2.-3. år, eller når der sker ændringer i din livssituation, fx jobskifte, ægteskab, børn, op- eller nedgang i indbetalinger. På den måde betaler du kun for det, du har brug for.

Læs mere

På www.mppension.dk/mppension kan du læse mere om dine muligheder for fleksible dækninger. Vil du i kontakt med en pensionsrådgiver, så send en mail til post@unipension.dk eller ring til medlemsafdelingen på 3915 0102. Vi har åbent mandag til torsdag 9-16 og fredag 9-15.

Arkitekternes Pensionskasse, MP Pension – Pensionskassen for Magistre & Psykologer og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger er medlems-ejede pensionskasser med cirka 85.000 medlemmer. Siden 1. januar 2008 har vi arbejdet sammen i Administrationsfællesskabet Unipension.

 PENSIONSKASSEN
Magistre & Psykologer

Lyngbyvej 20 · DK-2100 København Ø · telefon 3915 0102 · post@unipension.dk · www.unipension.dk

Britta Thomsen, hvis stemme uden tvivl er et ekko af kommissærens, partifælle eller ej, fremturer i sin vankundighed. Til svar på den opfattelse, at midlerne og stillingerne skal gå til de bedst kvalificerede, har hun således at sige, at "den holder ikke. Ministeren (Helge Sander og mange andre også ellers ret så uenige med ham, skulle jeg hilse at sige) mener, at det vil være uretfærdigt at indføre kvoter. Men det nuværende system er også uretfærdigt. Der er flere kvindelige studerende, og de får højere karakterer end mændene, så der må være en uretfærdighed et sted".

BT har kun det alternativ at stille op imod den aktuelle uretfærdighed: nemlig en anden uretfærdighed. Ikke et ord om at ville modarbejde ansættelsessystemets uretfærdighed som sådan. Sølle er det, at man er kommet dertil, at retfærdighed er lige gyldig, blot man får sin egen vilje.

Ydermere er præmissen for BT's holdning en såre primitiv, firkantet stereotyp: Det er mændene kontra kvinderne. Mændene sidder på flæsket og vil ikke lade kvinderne komme til eller gør det i hvert fald ikke. Som om der ikke kunne findes utallige mænd, der anser sig for utilfredsstillende behandlet i ansættelsessager på universiteter.

Det eneste, der kan kaldes selvsagt i denne forbindelse, er, at kvalifikationer bør være afgørende, og minister og Folketing bør have mod nok til at sætte mest mulig retfærdighed igennem og ikke lade bedømmelsesudvalg mv. have mulighed for at spille fandango. Kvinder såvel som mænd skal have en retmæssig behandling.

Imod dette sidste argument hørte jeg i en tv-udsendelse en tydeligt presset kvinde sige: "Hvad er kvalifikationer?" Som om sådanne ikke kunne måles, og kønskvotering af den grund var legitim – der gaves alligevel ingen retfærdighed, kun vilkårlige valg. Jeg kan ikke forestille mig, at DM's ledelse ville nikke anerkendende hertil, alene af den grund at DM kalder sig de højtuddannedes fagforening. Og hvis ikke DM skulle forsvare kvalifikationer, hvem skulle så?

Men nu er det, jeg gerne vil spørge: Forsvarer DM utvetydigt kvalifikationer over for kønskvotering? Går DM imod enhver form for diskrimination, også af mænd? Stiller DM i sin politik alle medlemmer lige? Er den en fagforening for alle medlemmer på lige fod og ikke en fagforening mere for kvinder end for mænd? Svar udbedes.

Poul Ferland

MP-VALGET

Udfaldet af valget til MP's bestyrelse har overrasket den afgående MP-næstformand og gjort ham bekymret. Men hvordan vurderer DM's formand valget? Hun har jo vist interesse for pensionskassen op mod bestyrelsesvalget. Også derfor bliver det interessant at læse hendes kommentar i Magisterbladet.

Søren Rønhede, MP-bestyrelsesmedlem indtil 2007

HVORDAN STYRKES NATURVIDENSKABEN

Naturvidenskaben skal styrkes. Men skal det ske ved at bruge millioner på katedraler og brændende missionærer? Eller ved at undersøge, hvor langt naturvidenskaben er blevet globaliseret?

Newton skabte naturvidenskaben ved at vise, at månen ikke bevæger sig mellem stjernerne, men falder mod jorden ligesom æblet. Men hvorfor falder ting? Pavens svar var klart: Alt adlyder en metafysisk Herres vilje, som ske i himlen og på jorden, som er uforudsigelig, men som kan tjenes gennem tro, bøn og kirkegang.

Newton erstattede tro med viden: Ting adlyder deres egen fysiske vilje, som er forudsigelig, da den kan sættes på formel. Og som kan blive tjener gennem viden, regning og skolegang. Newtons opdagelse lagde grunden til Oplysningstiden og dens blok-opdelte skole: Hvis æblet følger sin egen vilje, kan vi mennesker gøre det samme og erstatte formynderi med demokrati ved at sørge for, at så mange som muligt oplyses så meget som muligt.

Den nyopdagede naturkraft viste, at jorden og planeterne falder mod solen. Sammenhængen mellem kraft og bevægelse ses af en bold, som falder, hopper op igen, men til sidst ligger stille på jorden: Tyngdekraften pumper bevægelse ind og ud af faldende ting, men bevægelse overføres ved sammenstød. Både med små bolde, luftmolekyler, og med den store bold, jorden. Bevægelsens energi bevares, men dens uorden vokser og skal fjernes for at undgå global opvarmning.

Desværre er fysikkens centralbegreb, kraften, kraftigt nedtonet i dansk fysik. Ligesom brugen af formler, hvorved fysikken ændres fra et regnefag til et snakkefag. Endvidere er laboratoriets rolle vendt på hovedet, da elever indhenter data for at opstille formler. Herved forsvinder pointen om fagets forudsigelseskraft, som først synliggøres, når laboratoriet er stedet, hvor fysikkens formler valideres ved at søges falsificeret af data forudsagt af formler.

Naturens sprog er matematik opfattet som formelregning. Her kunne styrkelsen være den grafiske formelregner, som selv kan opstille formler fra tabeller. Men desværre, matematik er stadig et teoriområde, som først skal læres, før det kan avendes. Og mundtlig matematik bevirker, at timerne går med at lytte til formlernes beviser i stedet for at træne deres brug, som man gør i resten af verden.

Hvis 32 gram af stof A danner 44 gram af stof B, hvad danner da 50 gram? Kemi må vente med svaret, indtil matematik har gennemgået teorien for lineær funktion og ligninger. Oplysningstiden optalte blot 50 i 32'ere for at se, hvor mange gange vi har 44 gram: $50/32 \cdot 44 = 68,75$ gram.

På mikroniveauet styrkes naturvidenskaben ved, at formler bliver kerneområde i fysik og matematik for at tydeliggøre fagernes forudsigelsesnatur. På makroniveauet skal fagene ændres fra mundtlige snakkefag til skriftlige regnefag. Samtidig skal fagene opdeles i halvårsblokke, som afsluttes hver for sig.

Globaliseringen sker, når vor linjeopdelte mundtlige dannelsesskole erstattes af den internationale norm, en fireårig blokopdelt skriftlig oplysningsskole fra 8. klasse.

Allan Tarp, Grenaa Gymnasium, HF & IB

“When I speak my mother tongue, I say what I have in mind. When I speak foreign tongue, I have in mind what I can say”.

Moders stemme, fars hammer
en debatbog om dansk sprogpolitik

Niels Davidsen-Nielsen
Dansk lærerforeningens
Forlag, 2009,
119 sider, 187,50 kr.

Moders stemme, fars hammer

Jeg er lektor i engelsk, men har i min tid som fagforeningsformand udviklet en decideret fobi mod ukritisk anvendelse af engelske ord og vendinger i notater og oplæg. Nogle vil nok påstå, det nærmer sig en form for fanatisme, når jeg nægter at bruge udtryk som *value for money* om den værdi, medlemmerne får for deres kontingentbetalinger, eller sige *need to* og *nice to*, når der skal prioriteres mellem, hvad der er nødvendigt, og hvad der bare vil være godt.

Jeg er dybt uenig med vores videnskabsminister, når han påstår, at hvis danske universiteter skal være i verdensklasse, skal undervisning og forskning foregå på engelsk. Direkte forarget blev jeg, da jeg hørte samme minister gøre grin med Dansk Sprognævn, fordi nævnet anbefaler, at der tages lovgivningsmæssige skridt til be-

skyttelse af det danske sprog.

For som den nu afgåede formand for Sprognævnet, professor Niels Davidsen-Nielsen, skriver i “Moders stemme, fars hammer”, er det kun en tåbe, der ikke frygter engelsk.

Bogen er en erindrings- og debatbog. Den beskriver de sprogpoltiske slagsmål, der har været i forfatterens tid som medlem af Dansk Sprognævn 1991-2009. Der er kapitler om den store danske kommakrig, om den voldsomme ballade om definitionen på racisme, og om den såkaldte majonæsekrig og om dobbeltformer i retskrivningen.

Bogens gennemgang af debatindlæg i pressen viser tydeligt, at sproget kommer os ved. Sprogvidenskab, men også følelser, politisk pragmatisme – og plát – påvirker dansk sprogpolitik.

Bogen kan anbefales til alle

med interesse for sprogudvikling og sprogpolitik. Mest aktuelt er kapitlet om undervisningssproget på danske universiteter. Forfatteren beskriver, hvordan han fra midten af 1990’erne blev opmærksom på farerne ved den voldsomme påvirkning fra engelsk og var kommet frem til den holdning, at det danske sprogs position som kultursprog, tilpasset alle kendte områder af menneskelivet og verden, var under pres. Især domænetabet af dansk inden for naturvidenskabelig forskning og den gradvise fortrængning af dansk som undervisningssprog på mange kandidatuddannelser overbeviste ham om behovet for indgriben.

Niels Davidsen-Nielsen er fortalende for en egentlig sproglig lov, men forsøger på at få gennemført en sådan er indtil videre strandet. Måske fordi

regeringspartiet Venstre er mere præget af handelshøjskoletænkning end højskoletænkning, som den tidligere professor ved Handelshøjskolen i København (CBS) udtrykker det i bogen. Det næstbedste kunne så være at indskrive en forpligtelse i universitetsloven til *også* at undervise på dansk. Det kan stadig nås, når man alligevel skal i gang med at revidere 2003-loven på de punkter, som evalueringspanelet har påpeget. Og selv om jeg er imod politisk detailstyring af universiteterne, er jeg som professionelt sprogmenneske enig med min tidligere kollega fra Handelshøjskolen i behovet for at sætte værn op imod den sproglige forarmelse, som den bevidstløse brug af engelsk medfører. <<

Har du sagt ja?

- i tilgift giver vi 5 % på din lønkonto

Nu tilspørger vi dig: Vil du have LSBprivat® Løn, hvor du får 5 % på de første 50.000 kr. på kontoen og 0,25 % på resten? Kravene for at få LSBprivat® Løn er, at du er medlem af DM og samler din privatøkonomi hos Lån & Spar.

Mere for pengene - med gode renter og få gebyrer

- LSBprivat® Løn med 5 % på de første 50.000 kr. og 0,25 % på resten
- Opsparingskonto på 1,25 % i rente, når din saldo er mindst 50.000 kr.
- Kassekredit til 7,75 - 10,25 % i rente (ÅOP 7,98 - 10,65 %)
- Gratis Visa/Dankort, MasterCard, mobilbank, e-boks
- Gratis netbank med gebyrfri betaling af girokort og regninger samt overførsel mellem danske konti.

Alle renter er variable og gældende pr. 5. februar 2010
LSBprivat® får du på baggrund af en almindelig kreditvurdering.

Det er nemt at skifte bank

Kom ind til et møde, så tager vi os af alt det praktiske også kontakten til din gamle bank.

Bestil møde online på dmbank.dk eller ring på **33 78 19 52**.

lån & spar

din personlige bank

Leder: Grønlandske forventninger 36

Ansættelse og løn i Grønland 37

Stor frihed og masser af ansvar 38

Nu skal grundlønnen op 41

Naturen bestemmer arbejdsgangen 42

Forhistorien optager nutiden 43

“Når vi rejser til Afrika, ved vi, at det er en anden kultur. Men det er det også, når man rejser til Grønland, og det skal man være klar over”.

Anne Bahnsen, Sisimiut Museum

Grønlandske forventninger

Den nordligste del af rigsfællesskabet hører vi ikke så meget til i DM. DM's formand og sekretariat lægger tid og kræfter i at varetage de grønlandske medlemmers interesser, men det er ikke ofte, at vi hører, hvordan det går. DM Natur & Kultur finder derfor, at tiden er inde til at fortælle om, hvordan løn- og arbejdsforholdene ser ud for DM'erne i Grønland.

Hvert efterår inviterer DM en repræsentant for de p.t. 156 medlemmer højt mod nord til Danmark for at aflægge beretning for Repræsentantskabet. Senest var det Nikoline Ziemer, fællestillidsrepræsentant og formand for Akademikerens Sammenslutning i Grønland, der stod for beretningen. Den meldte om problemer med at implementere overenskomsten og om et arbejdsmiljø under pres: "Jeg har set flere eksempler på nedbrudte akademikere, som er bukket under for arbejdspress og har alvorlige stresssymptomer", fortalte Nikoline Ziemer.

Forholdene for de DM'ere, der er ansat på overenskomsten med Grønlands Landsstyre, er altså langt fra i den skønneste orden. Derfor er forventningerne store, nu hvor DM og en række andre AC-organisationer skal til at forhandle en ny overenskomst for perioden 2010-12.

Lønnen har førsteprioritet! De grønlandske DM'ere har en klar oplevelse af, at lønnen i Grønland er markant ringere end i Danmark. En DM'ers grundløn i Grønland stiger langsomt mere end i Danmark, og der kan derfor være en forskel på op til 4.000 kroner om måneden.

Læg dertil, at DM'erne i Grønland skal arbejde 40 timer om ugen og har blot fem ugers ferie. Så er det ikke svært at forstå, at de ikke finder lønnen attraktiv. Hvordan regnestykket helt præcist ser ud, når man også inddrager andre forhold som forskelle i skat og prisniveau, kan være svært at vurdere, men de grønlandske DM'ere er ikke i tvivl: Grundlønnen skal op!

Også boligvilkårene trænger til et løft. Der følger godt nok en bolig med ansættelsen, men da der er mangel på personaleboliger, må man ofte tage til takke med en ringe, midlertidig indkvartering, indtil en bolig bliver ledig. Og når den så er ledig, kan man ikke afslå, heller ikke selv om den er i ringe stand!

Underbemanding og stort ansvar i stillingerne fører, som Nikoline Ziemer peger på, til et højt arbejdspress med risiko for stress og dårligt arbejdsmiljø. Stillinger står ledige, fx i centraladministrationen, med langsom og sagsbehandling til følge.

Grønland byder på spændende faglige udfordringer, der sammen med en storslået natur må appellere til mange DM'ere. Men med indførelsen af selvstyret er Grønland i endnu højere grad end tidligere afhængig af at kunne tiltrække kvalificerede akademikere. Derfor må selvstyret tilbyde forhold, der er tilstrækkeligt attraktive til både at rekruttere og at fastholde DM'ere. Og ordentlige løn- og arbejdsforhold er helt nødvendige for at motivere de grønlandske unge til at tage en videregående uddannelse og bruge den i Grønland.

DM Natur & Kultur ønsker DM's forhandlere held og lykke ved de forestående forhandlinger!

DM har i alt 156 medlemmer, der arbejder i Grønland. Grønlands største DM-arbejdspladser er:

1. Grønlands Naturinstitut
2. Grønlands Selvstyre
3. Grønlands Universitet

SAMMENLIGNING MELLEML GRØNLANDSKE OG DANSKE LØNFORHOLD

GRØNLAND

- 40 timers arbejdsuge. Toårig overenskomst.
- Skalløn trin 6-21. Indplacering efter akademisk anciennitet efter endt kandidateksamnen.
- Skalløn pr. 1. april 2009: 22.084,74 → 30.251,23
- + pension: 15 % (5 % eget bidrag + 10 % arbejdsgiverbidrag)

Tillæg:

- Forskertilæg: 3.090 pr. måned
- Efter tre års ansættelse: 4.797,23
- Efter seks års ansættelse: 5.562,00
- Anerkendte seniorforskere: 6.609,51
- Tillæg for ph.d.: 1.289,83
- Kvalifikationstillæg efter forhandling.

Efter fem års ansættelse i Danmark opnås slutløn, mens medarbejdere ansat i Grønland efter fem år er indplaceret på løntrin 11. Det svarer til en forskel på cirka 4000 kr. månedligt. Heri er ikke medregnet forskellen i antallet af arbejdstimer pr. uge (+ 3 timer i Grønland), og der er ikke taget højde for forskellen i pensionsordningen, hvor man i Grønland selv betaler 5 %, og arbejdsgiver betaler 10 %. Det danske pensionsbidrag på 17,1 % betales af arbejdsgiver. Der betales ikke arbejdsmarkedsbidrag i Grønland.

DANMARK

- 37 timers arbejdsuge. Treårig overenskomst.
- Skalløn trin 4-6 og 8, Ny Løn. Indplacering efter akademisk anciennitet efter endt kandidateksamnen.
- Basisløn pr. 1. april 2009: 23.370,42 → 28.477,42
- + pension: 17,1 % (arbejdsgiverbetalt)

Tillæg:

- Forsker/projektforsker/postdoc: 4.037,70
- Seniorforsker/seniorrådgiver: 7.205,58
- Ny Løn- mulighed for fordeling af tillæg + årlig lønforhandling.

Ved ansættelse i Grønland bliver der stillet en bolig til rådighed. Mange bliver først indkvarteret i en møbleret lejlighed, mens ejendele fra Danmark bliver fragtet op. Når man bliver tilbudt en permanent bolig, er det ikke muligt at sige nej, og der er stor forskel på boligstandarden. Mange vælger at købe egen lejlighed for at have friheden til at vælge.

ANSÆTTELSE OG LØN I GRØNLAND

Ansættelser foregår oftest ved, at man pr. mail aftaler en telefonisk ansættelsessamtale. Løn- og ansættelsesvilkårene følger overenskomsten (overenskomst mellem Grønlands Selvstyre og

bl.a. DM). Lønniveauet for akademikere er lavere i Grønland end i Danmark. Indplacering på lønskalaen sker efter anciennitet og arbejds erfaring. Dertil kommer allerede aftalte tillæg i overens-

komsten og mulighed for at forhandle kvalifikationstillæg jf. overenskomsten.

Grønland har endnu ikke Ny Løn; lønnen består af et skalløn-system, som ligner det gamle

danske lønsystem med 16 trin, og tillæg. Tillæg kan som i Danmark være generelle eller individuelle. De tillæg, som nævnes overfor, er generelle, dvs. de er knyttet til bestemte stillingskategorier.

Udsigten fra Grønlands Naturinstitut i Nuuk.

STOR FRIHED OG

Planlægning af arbejdet og definerings af nye forskningsopgaver er noget, biologer ansat ved Grønlands Naturinstitut i høj grad selv tager sig af. Tre tillidsrepræsentanter fortæller om et arbejdsliv, der kræver, at medarbejderne kan arbejde selvstændigt og ikke er bange for at tage ansvar.

“Vi har stor personlig frihed i forhold til planlægningen af vores arbejde. Så længe vi overholder de deadlines, der er for vores faste pålagte opgaver, er der rig mulighed for at kaste sig over forskningsområder, man interesserer sig for”, fortæller Josephine Nymand, der er tillidsrepræsentant. Josephine er i modsætning til flertallet af biologerne ansat ved Naturinstituttet født og opvokset i Grønland. Rådgivning til det grønlandske selvstyre om, hvor mange rensdyr der må skydes, og hvor mange fisk og skaldyr der må fiskes, er blandt de opgaver, hun og kollegerne udfører ved Naturinstituttet.

Kometkarriere

Netop selvstændighed, ansvar og medindflydelse i arbejdet er en af grundene til, at

AnnDorte Burmeister har valgt at blive i Grønland i mange år. AnnDorte, der er tillidsrepræsentantsuppleant, har dansk baggrund og flyttede til Grønland i 1996. “Vi har meget selvstændighed og mange ansvarsområder tilknyttet vores stillinger, og derfor er det spændende at arbejde ved Naturinstituttet. Der er rig mulighed for medindflydelse og for selv at skabe nytænkning i forhold til vores forskningsområder”, siger hun.

I modsætning til så mange andre steder skal medarbejderne ved Naturinstituttet ikke tålmodigt arbejde sig hen imod det privilegium det er selv at kunne definere arbejds- og forskningsopgaver. Der er mulighed for at gøre kometkarriere. Det fortæller Nanette Hammeke Arboe, der blev færdiguddannet

ved Københavns Universitet i 2008. “Man får hurtigt mange ansvarsområder og chancen for at prøve nogle ting af. Og det sker tidligere end i Danmark og især tidligt i forhold til, hvor nyuddannet man er”, fortæller hun. AnnDorte supplerer: “Generelt kræver vores arbejde af de folk, der kommer herop, at de kan arbejde selvstændigt og ikke er bange for at tage ansvar”.

Godt sammenhold

Et tæt kollegialt sammenhold og mange fælles aktiviteter er med til at sikre, at tilværelsen i Grønland ikke bliver ensom for tilflyttere. “En del af dem, der kommer herop og arbejder, har ikke noget forhold til Grønland. De fleste kender kun dem, de kommer til at

GRØNLANDS NATURINSTITUT

Grønlands Naturinstitut er med sine 50 medarbejdere en af Grønlands største akademiske arbejdspladser. Syv ud af de i alt 31 biologer ansat ved instituttet har baggrund fra Grønland.

Grønlands Naturinstitut forsker i de levende ressourcer, dyr og planter, og i miljøet i og omkring Grønland. Institutet fungerer som rådgivningsorgan for selvstyret og kan sammenlignes med Danmarks Miljøundersøgelser.

AnnDorte Burmeister

Josephine Nymand

Nanette Hammeken Arboe

MASSER AF ANSVAR

DET OPTAGER MEDARBEJDERNE

Løn. At lønnen er lavere end i Danmark, samtidig med at der i Grønland er en 40 timers arbejdsuge og fem ugers ferie. Boligforhold. Mange personaleboliger er i dårlig stand, og ofte er opholdet i de vakante boliger langvarigt. Det er ifølge tillidsrepræsentanterne emner, der optager medarbejderne ved Naturinstitutet.

arbejde med. Derfor er der en stor social bevidsthed her på stedet, og mange kolleger ses privat", fortæller Josephine. En personaleforening ved Grønlands Naturinstitut arrangerer årligt en række sammenkomster for medarbejderne og deres familier. Eksempelvis vinsmagning, skiture på liften eller sejlture i fjorden. "Det betyder noget, at man kender hinanden og hinandens familier. Det er med til at skabe et godt sammenhold", siger Nanette, der selv er fra Nuuk.

Dårlige personaleboliger

Mens goder som selvstændighed og medindflydelse kan lokke akademisk arbejde til Grønland, kan boligforholdene forkorte perioden i landet. Ifølge tillidsrepræsentanterne er der

af og til nogle, der vælger at rejse tilbage på grund af boligen.

Når man får tilbudt en stilling i Grønland, bliver man skrevet op til en personalebolig. Indtil en sådan er ledig, bliver man indkvarteret i en vakant bolig. Ifølge AnnDorte er der stor forskel på kvaliteten af personaleboligerne, og standarden er generelt lavere end i Danmark. "Nogle er heldige og får gode lejligheder, mens andre er uheldige og får nogle, der er under al kritik. Siger man nej til den personalebolig, man får anvist, må man selv ud at købe en. Prisniveauet for egen bolig er generelt højt, men for par med to indtægter er køb af egen bolig sikkert den bedste løsning. Og det er der flere og flere, der vælger at gøre", fortæller hun. <<

"En del af dem, der kommer herop og arbejder, har ikke noget forhold til Grønland. De fleste kender kun dem, de kommer til at arbejde med. Derfor er der en stor social bevidsthed her på stedet, og mange kolleger ses privat".

Josephine, biolog,
Grønlands Naturinstitut

“Manglen på velkvalificerede medarbejdere betyder også, at arbejdspresset på den enkelte medarbejder bliver større i spidsbelastningsperioder, og det påvirker det psykiske arbejdsmiljø”.

Nu skal grundlønnen op

Arbejdsopgaverne er alsidige, og der hviler ofte et stort ansvar på akademikere ansat i Grønland. Men det spejler sig ikke i lønnen, der generelt er lavere end i Danmark. Det vil Nikoline Ziemer, formand for Akademikernes Sammenslutning i Grønland, gøre op med.

Du kan godt lade det nyrstrøgne tøj hænge i skabet og beholde hjemmeskoene på, når du møder op til jobsamtale. For den foregår næsten altid over telefon. Der er nemlig mere end 3.500 kilometer mellem dig og din potentielt kommende arbejdsplads. Men det er ikke kun afstand, der skiller jer ad. Du vil opleve, at bøffen og grøntsagerne på middagsbordet koster en del mere, end du er vant til i Danmark, og samtidig er lønnen i Grønland lavere end den, du tjener i Danmark. Til gengæld betyder en ansættelse i Grønland, at du vil få mange ansvarsområder og tilsvarende stor indflydelse på dit arbejde. Også kulisserne i både dit arbejdsliv og i din hverdag bliver for alvor skiftet ud. Grønlands storslåede natur er da også med til at trække danskere til landet.

Kræver kompensation

Fra sit kontor kan Nikoline Ziemer nyde det smukke udsigt over den grønlandske hovedstad med dens karakteristiske farvestrålende huse, havnemiljø og de sneklædte fjelde i det fjerne. Særligt to ting optager hende netop nu i arbejdet som formand for Akademikernes Sammenslutning i Grønland (ASG), og det er løn og psykisk arbejdsmiljø. To emner, der ifølge hende hænger nøje sammen.

“Akademikere er en mangelvare i Grønland. Det betyder, at man som akademiker er en vigtig kvalifikation, og akademikere får hurtigt mange ansvarsområder. Det giver god erfaring, og man bliver en god generalist. Man arbejder med projekter, som man er med i fra start til slut, fordi man selv sidder med ansvaret – der er ikke 117 andre kolleger, der samarbejder om det”, siger Nikoline Ziemer og tilføjer, at det som regel er et springbræt til karrierevejen at tage til Grønland og arbejde. “Men manglen på velkvalificerede medarbejdere betyder også, at arbejdspresset på den enkelte medarbejder bliver større i spidsbelastningsperioder, og det påvirker det psykiske arbejdsmiljø. Husk på, at arbejdsugen i Grønland er 40 timer, og du har kortere ferie end i Danmark. Her mener jeg, at lønniveauet spiller ind. Det er vigtigt, at medarbejderne bliver kompenseret for deres indsats og de mange ansvarsområder, de varetager”, siger Nikoline Ziemer, der som ASG-formand fungerer som kontaktpunkt mellem organisationerne i Danmark og arbejdsgiverparten. Herudover er hun fællestillidsrepræsentant for offentligt ansatte magistre i Grønland.

Forhøjelse af grundlønnen har derfor førsteprioritet ved de kommende overenskomstforhandlinger til foråret. Og det kan kun gå i

ASG

Akademikernes Sammenslutning i Grønland (ASG) er paraplyorganisation for en række danske AC-organisationer. ASG tæller i alt cirka 650 medlemmer, hvoraf knap 160 er DM'ere. Foreningen har bl.a. til formål at skabe øget forståelse for den samfundsmæssige betydning af, at der sikres det akademiske arbejde rimelige vilkår.

Nikoline Ziemer er formand for ASG og fællestillidsrepræsentant for DM.

én retning. Ved de seneste overenskomstforhandlinger i 2008 havde akademikere i Grønland en lønudvikling, der lå lige under inflationen. “Det må siges at være ringe. Der skal ske mere denne gang, og derfor er lønnen det helt store tema ved de kommende forhandlinger”, fortæller Nikoline Ziemer, der i ønsket om at sikre alle en lønforbedring har fokus på grundløn frem for tillæg. Ifølge hende er de danskere, der vælger at flytte til Grønland for at arbejde, typisk folk på sluttriniveau med meget erfaring eller nyuddannede med ganske lidt erfaring. <<

“Akademikere er en mangelvare i Grønland. Det betyder, at man som akademiker er en vigtig kvalifikation, og akademikere får hurtigt mange ansvarsområder”.

Naturen bestemmer arbejdsgangen

Den store klimatiske forskel på sommer og vinter påvirker alle, der bor og arbejder i Grønland. Ved Sisimiut Museum bruger man i høj grad de kolde og mørke vinterdage til at forberede sommerens store rykind.

I juli måned skinner solen i 257 timer over Sisimiut. I januar er der kun fire solskinstimer. Om sommeren gæster 4.000-5.000 krydstogtturister byens museum. Om vinteren kommer en skoleklasse i ny og næ. Kontrasterne mødes i Sisimiut, og det smitter af på arbejdsgangen i sommer- og vinterhalvåret på byens museum. "Det er naturen, der bestemmer, hvad vi kan, og hvad vi gør, når vi er på arbejde", siger Anne Bahnson, der er leder af Sisimiut Museum.

Mens Magisterbladet taler med Anne Bahnson, raser en snestorm på anden dag over byen. Hun må vente med at færdiggøre den registrering af akvareller, hun er påbegyndt, til stormen er løjet af. For de fine akvareller tåler ikke at blive båret mellem muse-

ets bygninger, når det blæser og sner. "Så må jeg lave noget andet. Der er altid kontorarbejde som årsberetning og registrering af genstande, der skal laves i den kolde tid. Det har vi ikke tid til om sommeren", fortæller Anne Bahnson, der er uddannet antropolog. Akvarellerne er et eksempel på genstande fra området omkring Sisimiut, som museet indsamler og registrerer.

100 våde franskmænd i butikken

Lige så stille arbejdsdagen i vinterhalvåret er, lige så hektisk er den, når turisterne kommer til Sisimiut om sommeren, fortæller Anne Bahnson. "I starten blev jeg meget chokeret, når der pludselig stod 100 våde franskmænd i vores lille butik. Men det er også spændende med nye udfordringer, og så må vi finde ud af, hvordan vi bedst løser dem". Om sommeren tager museet imod turister fra to til tre krydstogtskibe hver uge. Når de danske krydstogtskibe lægger til kaj, går Anne Bahnson ned på selve skibet og holder foredrag om byen og dens historie. Herved får turisterne mere ud af deres efterfølgende besøg i byen og på museet, mener hun. "Det er intenst, når et helt krydstogtskib kommer til museet. Det er en stor omvæltning, og vi er meget trætte, når den sidste turist har forladt museet. Men det er også rigtig spændende", siger Anne Bahnson.

En anden kultur

Nok er Sisimiut med sine 5.500 indbyggere Grønlands næststørste by. Men når personalet ved museet foruden Anne Bahnson tæller tre personer, er kontrasten til hendes tidligere arbejdsplads gennem mere end 30 år, Nationalmuseet i København, til at tage at føle på. "Det er et stort skifte og et meget anderledes arbejdsliv. Selvom jeg har beskæftiget mig med Grønland i 40 år, er dét at være en del af samfundet en anden ting end at se det udefra. Jeg mener det ikke negativt, men der er nogle anderledes normer og værdier. Når vi rejser til Afrika, ved vi, at det er en anden kultur. Men det er det også, når man rejser til Grønland, og det skal man være klar over", siger Anne Bahnson, der har været leder af museet i Sisimiut i godt et år. <<

SISIMIUT MUSEUM

Sisimiut Museum er et kommunalt kulturhistorisk lokalmuseum. Museet er indrettet i Sisimiuts gamle bydel, der er præget af bygninger fra kolonitiden. Museet står for at indsamle og registrere genstande og fortællinger i form af myter og sagn. Derudover er det museets opgave at besigtige områdets forhistoriske kulturminde som eksempelvis bopladser og grave. Museet har i alt fire ansatte: en museumsleder, to assistenter og en kontormedhjælper.

Museumsleder Anne Bahnson foran den tidligere kolonibestyrerbolig, Sisimiut Museum.

“Selvom jeg beskæftiger mig med forhistorien, indebærer mit arbejde, at jeg dagligt er i kontakt med den grønlandske befolkning, og det synes jeg er rigtig spændende”.

Forhistorien optager nutiden

Grønlands historie og kultur spiller en vigtig rolle for den grønlandske befolkning. Det oplever museumsinspektør Hans Lange, der jævnligt udtaler sig til medierne om fortidshistoriske fund.

Grønlands Nationalmuseum i Nuuk modtager mange opkald fra folk, der under vandreture i naturen er stødt på fortidsminder som eksempelvis grave eller rester fra gamle bopladser. “Der er en stor interesse for den grønlandske forhistorie i befolkningen. Grønlænderne er med deres unge demokrati meget bevidste om deres kultur og historie”, fortæller Hans Lange, der er museumsinspektør ved Grønlands Nationalmuseum. Arkæologer har undersøgt Grønland på kryds og tværs, og ved hjælp af en digital database over registrerede fortidsminder kan museumsmedarbejderne se, om de konkrete fund er registreret.

Medievant museumsinspektør

I mere end tyve år har Hans Lange beskæftiget sig med Grønlands historie ved Grønlands Nationalmuseum. Han er uddannet fra Aarhus Universitet, hvor han læste grønlandsk sprog og kultur. “Det var begrænset, hvad man kunne få af uddannelse i Grønland i 1980’erne. Derfor tog jeg til Danmark og læste. Men jeg vidste hele tiden, at jeg ville tilbage til Grønland bagefter”, fortæller Hans

Lange, der kommer fra Ilulissat. Han er ikke i tvivl om, hvad der gør hans arbejde interessant: “Selvom jeg beskæftiger mig med forhistorien, indebærer mit arbejde, at jeg dagligt er i kontakt med den grønlandske befolkning, og det synes jeg er rigtig spændende”. Den kontakt sker ofte gennem medierne, når Hans Lange fremviser nyopdagede fund fra feltarbejder. “I forbindelse med formidlingen af mit arbejde, udtaler jeg mig til tv, radio og grønlandske aviser. For eksempel har jeg i relation til mit nuværende forskningsprojekt fremvist fund fra Thule. Også her oplever jeg, at befolkningen har interesse for Grønlands forhistorie”, siger han. Siden 2004 har Hans Lange i samarbejde med amerikanske institutioner som University of California i Davis og The Peary-MacMillan Arctic Museum and Arctic Studies Center, Bowdoin College i Maine deltaget i et arkæologisk forskningsprojekt om Grønlands Thulekultur.

En anden vigtig arbejdsopgave for Hans Lange er at pleje den kontakthoved, Grønlands Nationalmuseum har til Grønlands øvrige nationalhistoriske museer. Der findes et lokal-

museum i 14 af Grønlands 18 byer. “Jeg bruger meget tid på at have et fagligt samarbejde med museumslederne i de forskellige byer omkring registrering, indsamling og bevaring af forhistorien”, fortæller han. <<

GRØNLANDS NATIONALMUSEUM OG ARKIV

Grønlands Landsmuseum er opført i 1968 som et af Grønlands første museer. I 1991 fik museet status som nationalmuseum og blev lagt sammen med Grønlands Landsarkiv. Museets samlinger kommer fra indsamlinger, nye udgravninger og fra tilbageført materiale fra Danmarks Nationalmuseum. Grønlands Nationalmuseum har ni akademikere ansat. To af dem kommer fra Danmark, mens resten har baggrund i Grønland. Museet har landsdækkende arbejdsopgaver inden for arkæologi, nyere tids historie, kunst og kunsthåndværk. Museets samlinger dækker Grønlands historie gennem 4.500 år og kommer fra alle dele af landet.

ANDERS TOFTGAARD, 37 ÅR

Fra postdoc på Københavns Universitet til forskningsbibliotekar på Det Kongelige Bibliotek

KARRIERE:

- 2006-2009: Postdoc ved Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet
- 2005-2006: Ekstern lektor, litteraturvidenskab, KU
- 2003-2005: Ph.d.-stipendiat, KU
- 2000-2006: Freelanceskribent, ekstern lektor, sproglærer

UDDANNELSE:

- 2006: Ph.d.-afhandling om italiensk og fransk renaissance-litteratur
- 2002: Mag.art. i litteraturvidenskab, KU
- 1997-98: Studier i semiotik og italiensk litteratur hos Umberto Eco, universitetet i Bologna
- 1992: Fransk sproglig-filosofisk studentereksamen
- 1991: Dansk studentereksamen

Hvad skal du lave i dit nye job?

Det meste af tiden skal jeg betjene læsesalen i afdelingen for håndskrifter, som jeg bliver knyttet til, og jeg skal være med til at forbedre indholdet i registreringen af materialer. Resten af tiden skal jeg forske. Biblioteket modtog for nogle år siden en privat bogsamling, som har forbindelse til den franske adelsmand og forfatter Michel de Montaigne. I første omgang skal jeg synliggøre og formidle den samling. Derefter regner jeg med at arbejde med Otto Thotts samling, et af Europas største biblioteker i 1700-tallet, som i dag indgår i Det Kongelige Biblioteks samling.

Hvad glæder du dig mest til?

Jeg glæder mig allermost til at bruge mere tid på at arbejde med palæografi, læren om håndskrifter. I årenes løb er jeg blevet mere og mere interesseret i det materielle grundlag. At sidde med et flere hundrede år gammelt brev mellem hænderne, se måden, det er foldet på, studere ordvalget. Det giver både en distance, fordi afstanden i tid bliver så tydelig, men også en

nærhed, fordi man rent fysisk mærker det liv, afsenderen har været en del af. Det er utroligt fascinerende.

Tror du, springet fra universitetet til Det Kongelige Bibliotek bliver stort?

Det, jeg skal lave fremover, ligger jo til dels i forlængelse af, hvad jeg har forsket i de sidste tre år, nemlig renæssancelitteraturen. Den største forskel bliver, at jeg ikke skal undervise. Jeg holder meget af at undervise, men det er også en energisluger, så jeg glæder mig til at bruge den energi på andet.

Hvor er du henne om fem-ti år?

Mens universitetet i stadig højere grad beskæftiger sig med sin samtid, er jeg nok mest optaget af fortiden og lærdomshistorien, som Det Kongelige Bibliotek er forpligtet på, så det ville da være dejligt, hvis jeg kunne fortsætte som forskningsbibliotekar. Med tiden kunne jeg måske godt tænke mig at få mere ansvar, fx som projektleder for et kollektivt forskningsprojekt. *psi*

Forbered dig, inden du går til jobsamtale og siger ja til dit nye job

Løn og ansættelsesvilkår kan være meget forskellige fra område til område og fra stilling til stilling. Kontakt derfor altid DM for at få råd og vejledning, inden du går til jobsamtale, og inden du siger ja til jobbet.

Husk også, at DM tilbyder karriererådgivning og feedback på ansøgning og CV. Find råd, vejledning, lønstatistikker, kontaktoplysninger og meget mere på DM's hjemmeside www.dm.dk.

Brug **MA's**
jobtip, workshop
og rådgivning

– ma-kasse.dk

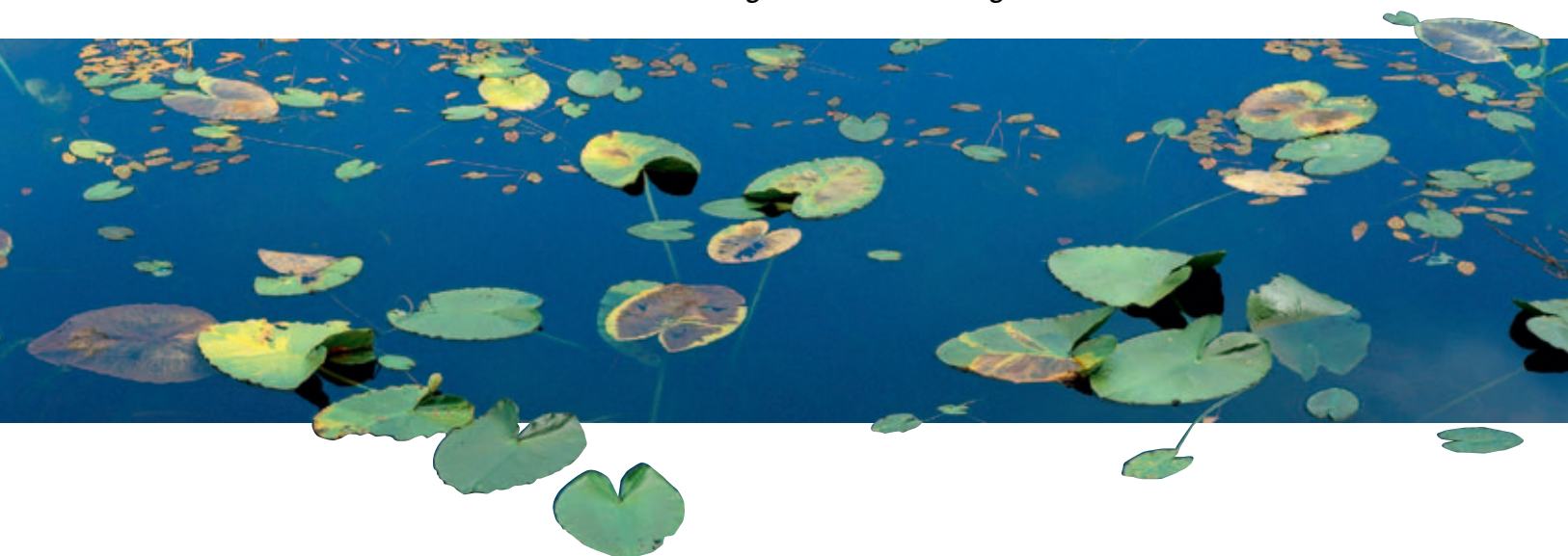
ma

SORTERET MAGASINPOST ID-nr. 41032:

Al henvendelse; DM, magisterbladet@dm.dk, Tlf: 38 15 66 00

GRUNDFOSPRISEN 2010

- inden for det tekniske og naturvidenskabelige område

Grundfosprisen er indstiftet af Poul Due Jensen's Fond i 2001 med det formål at stimulere, anerkende og støtte national og international forskning i banebrydende, samfundsgavnige og fremsynede løsninger inden for det tekniske og naturvidenskabelige område. I 2010 lægges særligt vægt på forskning inden for bæredygtige miljøteknologier.

Indstilling til prisen: Enhver kan bringe kandidater til Grundfosprisen i forslag. Indstillingen består af en motivering (max. 3 A4-sider) samt kort CV.

Frist for indstilling: 1. maj 2010.

Grundfosprisen og dens uddeling: Prisen består af skulpturen "Be-Think-Innovate" samt et kontant beløb på 1 mio. DKK – 250.000 DKK går direkte til prismodtageren og 750.000 DKK til videre forskning inden for området.*

Motiveringen sendes til: Grundfos Management A/S
Grundfosprisens sekretariat
Poul Due Jensens Vej 7
8850 Bjerringbro
Mrk: "Grundfosprisen 2010"

Offentliggørelse af vinder: Prisuddelingen finder sted den 29. september 2010.

Yderligere information: Besøg www.grundfos.dk/grundfosprisen

Poul Due Jensen's Fond

Bedømmelseskomitéen består af koncernbestyrelsesformand Niels Due Jensen, Grundfos, bestyrelsesformand Lars Kolind, Poul Due Jensen's Fond, tidligere rektor Sven Caspersen, Aalborg Universitet, professor Nina Smith, Århus Universitet og professor Preben Terndrup Pedersen, Danmarks Tekniske Universitet.

*) Hvis komitéen ikke finder en egnet kandidat uddeles prisen ikke.

GRUNDFOS